

1 CORINTO

NABEMA CARTA PAULOBA ƁΛƉA DJABARĂ CORINTO PURUƉEBEMA ITEA

Pauloba nañ cartada djabară Corinto puruƉebema itea Ɓasia. Poa 55are Epeso puruƉeba diabuesia.

Pauloba Corinto puruƉe beƉea bia Jesucritodebemada naără jaradisia (Hecho 18:1-17). Judioră dji jarebada dede jaradia ƁΛ bēră ĩCΛRΛ judiorăba ĩjāsidaa. Dewara judiorăba Paulo āyă jaretapeƉaƉacarea dewara dede jaradia Ɖesia. Māwă ƉΛƉe ĩCΛRΛ griegoră bida ĩjāsidaa. Paulora Corintode poa aba ēsidra Ɖasia.

Corintora puru droma basía. Ēberărăda seisciento mil auƉu duanasidaa ƉΛa. Mañ awara ādjiră ācōrē Ɖea deda zocără eropanasidaa. BaribΛRΛ mañ ācōrē Ɖea ēpēni carea auƉuada obadjidaa. ĩCΛRΛba Jesucrito ĩjāpeƉaƉamiña wadibida auƉua nībabadjidaa. Djabară tāēna dewara nēbΛra sida baraasia.

Naără Pauloba ādjirăra quēāsia ijara duana carea (1:1neba aba 4:21naa). Mañare Ɖasia auƉua nībarā-namārēā (5:1neba aba 6:20Ɖaa). Mañare djabarăba cartadeba iwidipeƉaƉada panusia. Capítulo 7Ɖe quima edaƉidebema iwidipeƉaƉada panusia. Capítulo 8Ɖeba aba 11Ɖaa panusia ādjia jΛwaba oƉa ācōrē carea sāwă oƉida panΛda. Capítulo 12Ɖeba aba 14Ɖaa Ācōrē Jaureba obi ƉΛƉebemada panusia.

Corintode ĩCΛRΛba dadji ĩrēbaƉidebemada āñ cřicha panana bēră Pauloba capítulo 15Ɖe mañnebemada Ɖasia. Capítulo 16Ɖe Ɖasia sāwă parata jΛre peƉida panΛda idjaba ādjiră acΛƉe wāida.

Nañ cartade Pauloba naără ƉΛƉa

¹ M̄ra Paulo. Ācōrēba quīrīāna bērā m̄ra tr̄sia Jesucritoba diabueḏada ḥamārēā. Dadjirā djaba Sosteneda m̄l ume ḥla. ² M̄la naļ cartara ḥl̄bl̄rl̄la Ācōrē ēberārā Corinto puruḏebema itea. Jesucritodeba Ācōrēba bārāra edasia idji itea bia ḥeḏamārēā. Ara maļ quīrāca idjia druaza jūma dadjirā Boro Jesucrito a iwīḏibadara edasia. Idjira ādjirā Boroa idjaba dadjirā Boroa. ³ Daiba quīrīā panla dadjirā Zeza Ācōrēba, dadjirā Boro Jesucrito biḏa ādji biḏeba bārāra careba pananida idjaba necai ḥaira dia pananida.

Pauloba djabarā carea Ācōrēa bia ḥlaḏa ḏa

⁴ Bārāra Jesucrito ume panl bērā Ācōrēba idji biḏeba careba ḥla. Maļ bērā m̄la Ācōrēa iwīḏibrl̄za bārā carea bia ḥlaḏa abaria. ⁵ Jesucrito ume panl bērā Ācōrēba bārāra jūma diasia bia oḏamārēā. Idji beḏeara poya cawa jaradia panania idjaba idjiḏebemada poya bio cawa panania. ⁶ Jūma Ācōrēba bārāra diḏaba unubi ḥla Crito beḏea daiba jaradipeḏaḏara wārā arada. ⁷ Bārāba dadjirā Boro Jesucrito ununi carea j̄lā panlmisa Ācōrēba idji Jaureḏeba dia ḥlra jūma eropanla. ⁸ Maļba Ācōrēba bārāra zarea erobaya aḥa naļ ewari jōbl̄rl̄ḏaa. Māwāra dadjirā Boro Jesucritoba cawa oḏe zeb̄rl̄ḏe bārāra bié jaradi neé ḥeḏaia. ⁹ Ācōrēra beḏea aḥa ḥla. Idjia bārāra tr̄sia idji Warra dadjirā Boro Jesucrito ume ābaa ḥeḏamārēā.

Djabarā crīcha awara awara panlnebema

¹⁰ Djabarā, dadjirā Boro Jesucritodeba m̄la bārāra beḏea djuburiaya ābaa bia duananamārēā. Crīcha awara awara duananié panla, ātebl̄rl̄ crīcha aḥalḏeba ābaa bia duananida panla. ¹¹ Djabarā, m̄la ūrīna carea māwā jara ḥla. Djabawērā Cloe ēberārāba m̄la jarasiḏaa bārāra ijara duanabarida. ¹² Ebuḏa jaraib̄rl̄, ḥcl̄rl̄ bārānebemaba jarabadaa: “M̄ra Pauloḏea.” Dewararāba jarabadaa:

“Młra Apolodea.” Dewararāba jarabadaa: “Młra Pedrodea.”* Idjaba dewararāba jarabadaa: “Młra Critodea.”
¹³ Māwāra ¿Critora zocārā ɓɓa? ¿Młda bārā carea crude cachisidaca? ¿Bārāra mł trłneba borocuesidaca?

¹⁴ Mł ni aɓaɓ bārānebemada borocuedaé bērā ɓɓsrida ɓɓa. Mła aɓabe djaba Crispoda, Gayo sida borocuesia. ¹⁵ Māwā ni aɓaɓba roya jaradaéa mł trłneba borocuesidada. ¹⁶ Idjaba mła djaba Estepana ēberārā sida borocuesia. Ādjirā awara dewarada borocuesi-ɓɓɓɓ mła quĩrānebaéa. ¹⁷ Critoba młra diabueé basía ēberārā borocue ɓamārēā, āteɓɓɓɓ diabuesia bedeaba bia idjiɗebemada jaradiamārēā. Baribɓɓɓ nañ duɗabema necawaadeba mła jaradiaé ɓɓa Crito crude beudada ara idji quĩrābe beuda quĩrāca ɓerāmārēā.

Critora Ācōrē necawaa idjaba Ācōrē ɓɓɓa

¹⁸ Tɓɓɓ uruadāa wāni ēberārāmaara Crito crude beudadebema bedeaba sirié ɓɓa. Baribɓɓɓ dadjirā, dji Ācōrēba ēdrɓ edadarāba cawa paɓɓa mañ bedeaba Ācōrē ɓɓɓara cawabi ɓɓda. ¹⁹ Ācōrē Bedeade nāwā ɓɓ ɓɓa:

Ne cawa ɓea necawaada mła sirié ɓɓda unubiya. Crīcha cawa ɓea crīchara bié taɓɓda cawabiya.†

²⁰ Wārāda Ācōrēba nañ ējūānebema necawaara sirié ɓɓda cawabisia. Jālbe ¿ne cawa ɓeara sāwāsida? ¿Judiorā ley jaradiabadara sāwāsida? ¿Nañ ewaride necawaadeba bedeabadara sāwāsida? ²¹ Ācōrēba idji necawaadeba oɗaba idjida cawabi ɓɓa. Baribɓɓɓ nañ ējūānebemarāba

* 1:12 Pedro. Griego bedeade “Cepa” ɓɓ ɓɓa. † 1:19 Isafá 29:14.

ara ādji necawaadeba idjira cawadacaa.† Ādjirāmaarā daiba jaradia panlra sirié ɛlmīna Ācōrēmaarā bia ɛasia maļneba jūma idji ijābdara ēdrɔ edaida.

²² Crito ijāni carea judiorāba ne ununacada unu quĩrābadaa. Judiorāēba naļ ējūānebema necawaada jɔɔɔbadaa. ²³ Baribɔɔɔ daiba Crito crude beudada jara dia panla. Maļ beɛeara judiorāba bia ūrīnacaa. Idjaba judiorāēba maļ beɛeara sirié ɛɔda crīchabadaa.

²⁴ Baribɔɔɔ Ācōrēba ɔcɔɔɔ judiorāda, ɔcɔɔɔ judiorāē sida trɔsia Critoɛba ēdrɔ edai carea. Maļgɔɔɔɔba cawa panla Ācōrēba Critoɛba idji ɔɛɔɔɔ, necawaa sida unubisida.

²⁵ Ēberāramaarā Critora crude beuda bēɔā Ācōrēra ne cawa ɛɔé, ɔɛɔé ɛɔa. Baribɔɔɔ ne adua ɛɔ quĩɔca ɛlmīna Ācōrēra jūma naļ ējūānebemarā cāyābara ne cawaara ɛɔa. Idjaba Ācōrēra ɔɛɔé ɛɔca ɛlmīna jūma naļ ējūānebemarā cāyābara ɔɛɔara ɛɔa.

²⁶ Djabarā, crīchadadua Ācōrēba bārā edaside sāwā ɛeasida. Ēberāmaarā zocārā bārānebemada ne cawa ɛeadaé basía, dji dromada ɛeadaé basía, dji droma ɛeadeba todaé basía. ²⁷ Maļ bēɔā naļ ējūānebema ne cawa ɛeamaarā bārāra ne adua queɛeaa. Baribɔɔɔ ādjirāba ne adua queɛeaa abadara Ācōrēba edasia. Māwā naļ ējūānebema ne cawa ɛeara perabibaria. Ara maļ quĩɔca naļ ējūānebema ɔɛɔa ɛeamaarā bārāra ɔɛɔé ɛeaa. Baribɔɔɔ ādjirāba ɔɛɔé ɛea abadara Ācōrēba edasia. Māwā naļ ējūānebema ɔɛɔa ɛeara perabibaria.

---

† 1:21 Ācōrēba idji necawaadeba oɔaba idjida cawabi ɛɔa. Baribɔɔɔ naļ ējūānebemarāba ara ādji necawaadeba idjira cawadacaa. Griego beɛeade maļba idjaba nāwā jara ɛɔa: “Ācōrēba idji necawaadeba ɛɔsia ēberāɔba naļ ējūānebema necawaadeba idjira poya cawarānamāɔē.”

²⁸ Nañ ejũãnebemarãba dji edaara queɗea abadara, ãdjia igarabada sida ãcõrẽba edasia. Mãwã dji dromaé beara edasia dji droma ðea edaara ðli carea. ²⁹ Mañ bẽrã ni aɓaɓba ara idjiɗebemada ãcõrẽ quiĩrãpita poya bia beɗeadaéa. ³⁰ Baribɓɓɓ ãcõrẽba bãrãra Jesucrito ume ãbaa ðasia. Mãwã Critoɗeba ãcõrẽba idji necawaada dadjirã cawabisia. Idjia dadjirãra jipa ðasia, ara idji itea bia ðasia, idjaba cadjiruɗebemada êɗɓ edasia. ³¹ Mañ bẽrã ãcõrẽ Beɗeade ðl ðl quiĩrãca dadjia oɗida paɓɓa. Nãwã ðl ðla: “Aɓaɓda bia beɗeaiɓɓɓ, dadji Boroɗebemada bia beɗeaida ðla.”§

2

Crito crude beuɗaɗebema Pauloɓa jaradiaɗa

¹ Djabarã, mña ãcõrẽnebemada bãrãmaa jaradiaɗe wãsiɗe beɗea bia quiruɗeba ni mñ necawaɗeba jaradiaé basía. ² Bãrã tãena ðasiɗe mña aɓabe Jesucritoɗebemada, idji crude beapeɗaɗada cawabi quiĩrã ðasia. ³ Mañne mñra ɓɓaé ɓɓa crĩchasia. Idjaba poya bia jaradiaéda crĩcha ɓaɗa bẽrã ne wayaaba cacua ure nũmabadjia. ⁴ Mña Jesuɗebema nẽɓɓɓ ðasiɗe idjaba jaradia ðasiɗe mñ necawaɗeba mãwã oé basía bãrãba ijãnamãrẽã. Ateɓɓɓ jaradia ɓɓe ãcõrẽ Jaureba idji ɓɓaɗeba cawabisia mañ beɗeara wãrã arada. ⁵ Mãwã bãrãba nañ ejũãnebema necawaɗeba Jesucritora ijãnaé basía, aɗeɓɓɓ ãcõrẽ ɓɓaɗeba ijãsiɗaa.

ãcõrẽba naena cawabié ɓaɗara idji Jaureɗeba cawabiɗa

⁶ Mãwãmĩna daiba necawaada ãcõrẽ bio ijã beaa jaradia paɓɓa. Mañ necawaara nañ ejũãnebemaéa, nañ

---

§ 1:31 Jeremia 9:24.

ējūānebema bororā necawaéa. Ādjirāra dārā pananaéa.

⁷ Daiba Ācōrē necawaa naēna cawabié badada jaradia panla. Naļ ējūā oi naēna Ācōrēba maļ necawaadeba ne oida b̄asia dadjirāra idji ume ābaa bia beadamārēā. ⁸ Naļ ējūānebema bororā ni abalba maļ necawaara cawaéaé basía. Cawa pananabara dadjirā Boro biya quirura crude beadaé bacasia. ⁹ Bariblrl cawaéaé basía Ācōrē Bedeade b̄l b̄l quĩrāca. Nāwā b̄l b̄la:

Ācōrēba idji quĩrĩā bea itea bia o erob̄lra ni abalba wadi ununacaa, clwrlrba ūrĩnacaa, ni cawa crĩchada-caa.*

¹⁰ Jūma maļglra Ācōrēba idji Jauredeba dadjirāa cawabisia. Idji Jaureba ne jūmada cawa b̄la. Ācōrē crĩcha sida jūma cawa b̄la. ¹¹ ¿Ēberā crĩchara caiba cawa b̄l? Ara idjidubablrl cawa b̄la. Ara maļ quĩrāca ni abalba Ācōrē crĩchara poya cawaéaéa. Ababe Ācōrē Jaureblrl cawa b̄la. ¹² Dadjirāba naļ ējūānebema crĩchada edadaé basía, āteblrl Ācōrē Jauredrl edasidaa jūma Ācōrēba idji b̄adeba diaada cawadamārēā. ¹³ Ara maļgldebemada daiba bedeēa panla. Bariblrl daiba naļ ējūānebema necawaadeba bedeēa panléa, āteblrl Ācōrē Jaureba daia jaradia b̄l quĩrāca bedeēa panla. Māwā Ācōrē Jaureba cawabi b̄lra daiba jaradia panla idjia bedeēabi b̄l quĩrāca.†

¹⁴ Bariblrl Ācōrē Jaureba cawabi b̄lra Ācōrē Jaure neé b̄lba cawa quĩrĩācaa, idjimaarā sirié b̄l b̄rā. Idjaba poya cawacaa, ababe Ācōrē Jauredeba cawaida b̄l b̄rā. ¹⁵ Ācōrē Jaure neé b̄lba Ācōrē Jaure erob̄l crĩchara poya cawaéa. Bariblrl Ācōrē Jaure erob̄lba Ācōrēnebemada poya bio cawaya. ¹⁶ Ācōrē Bedeade nāwā b̄l b̄la: “¿Caiba dadjirā

* 2:9 Isaía 64:4; 52:15. † 2:13 Idjia bedeēabi b̄l quĩrāca. Griego bedeade idjaba jara b̄la: “Ācōrē Jaure erobearā.”

Boro crîchara cawa ʘΛ? ¿Caiba idjía jaradiai?ʒ† BaribΛΛ dadjirāba Crito crîchada eropanΛa.

3

Pauloba, Apolo bida Ācōrē traju opedada

¹ Djabarā, mĭa bārāa jaradiaside Ācōrē Jauredeba nĭbabadarāa jaradia ʘΛ quĭrāca poya jaradiaé basía. Āte-
bΛΛ naĭ ējūānebemarāa, Crito ĭjāna djiwiēdi bearāa jara-
diaida ʘΛ quĭrāca jaradisia. ² Mĭa Critodebema zareaé
ʘΛda jaradisia warra zaquerāa juḃa dobi ʘΛ quĭrāca.
Djico cobi ʘΛ quĭrāca zareara ʘΛda jaradiaé basía, bārāba
poya cawadaé basi bēḃā. Idjaba wadibida poya cawadaéa.
³ Bārāra wadibida naĭ djaraba o quĭrĭā ʘΛdeba nĭnaa:
djārāba eroʘΛ carea bié crĭchabadaa idjaba caicayabadaa.
Māwā bea bēḃā ebuda ʘΛa wadibida naĭ djaraba o quĭrĭā
ʘΛdeba nĭnada naĭ ējūānebemarā quĭrāca. ⁴ Aḃalba
jarabaria: “Mĭra Pauloḃea.” Dewaraba jarabaria: “Mĭra
Apoloḃea.” Bārāba māwā jarabada bēḃā naĭ ējūānebe-
marā quĭrāca bea.

⁵ BaribΛΛ ¿Paulora cai? ¿Apolora cai? Aḃabe दौरa
Ācōrē nezocaa. Daiḃeba bārāba dadjirā Borora ĭjāsidaa.
Ācōrēba daiza obida quĭrāca osidaa. ⁶ Ne ubΛΛ quĭrāca
mĭa bārāa Jesudebemada naārā jaradisia. Maĭbe mĭa
uḃa cuebΛΛ quĭrāca Apoloba Ācōrē beḃeara biara jara-
disia. BaribΛΛ ĀcōrēbΛΛ carebasia bārāba ĭjānamārēā
mĭa uḃa waribibΛΛ quĭrāca. ⁷ Maĭ bēḃā ne ubarira dji
dromaéa. Cuebari sida dji dromaéa. ĀcōrēdrΛ dji dromaa.
IdjiabΛΛ néura waribibaria. ⁸ Ne ubarira, cuebari sida
Ācōrē quĭrāpita aḃaria. Idjia dadjiza ne biada diaya dadjia

† 2:16 Isaía 40:13.

o ðaða quĩrãca. ⁹ Mł̃a Apolo ume aþarica Ācõrẽ trajura o panł̃a. Bãrãra Ācõrẽ néua.

Mał̃ awara bãrãra Ācõrẽba de quĩrãca o ðł̃a. ¹⁰ Mł̃ra de obari bia quĩrãca ðł̃a. Ācõrẽba idji biadeba mł̃a diadaba de jĩrũda bio eðu jousia. Dewararãba carawabadaa. Baribł̃rł̃ dadjiza quĩrãcuiteda ðaida ðł̃a sãwã idji trajura o ðł̃ada. ¹¹ De jĩrũra eðu jouða bẽrã ni aþalɓa dewara de jĩrũda roya ðł̃adaéa. Jesucritoda dji de jĩrũa. ¹² Mał̃ne Ācł̃rł̃ba Ācõrẽ beðeara aride jaradiabadaa de bia o panł̃ quĩrãca. Ādjia o panł̃ra oro, parata, mõgara bia queðea ãrĩca quĩrãca ðaya. Baribł̃rł̃ Ācł̃rł̃ba Ācõrẽ beðeara aride jaradiadaca de bié o panł̃ quĩrãca. Ādjia o panł̃ra bacuru, quedua, chaba oða de quĩrãca ðaya. ¹³ Critoba cawa oi ewaride dadjiza oðara tł̃bł̃ uruaba ačł̃ zaya droai cawaya. Mał̃ba ebuda cawabiya dadjia oðara sãwã ðasida. ¹⁴ Dadjia oðaba mał̃ tł̃bł̃ uruada droasira Critoba dji o ðaðaa ne biada diaya. ¹⁵ Baribł̃rł̃ dadjia oðara bá wãsira dji o ðaðaba ni cãrẽ bia siða edaéa. Idjira ēdrł̃imĩna de babł̃rł̃de ēdrł̃bł̃rł̃ quĩrãca ēdrł̃ya.

¹⁶ ¿Adua panł̃ca Ācõrẽ Jaurera bãrã sode ðł̃ada? ¿Adua panł̃ca bãrãra Ācõrẽ deda? ¹⁷ Bariduaba Ācõrẽ dera ãrĩbł̃rł̃, mał̃gł̃ ēberãra Ācõrẽba bio cawa oya idji dera aþabe idji itea ðł̃ bẽrã. Idji dera bãrãa.

¹⁸ Ara bãdjidubã cũrũgarãnadua. Nał̃ ējũãnebema necawaada wãrãda ðł̃a. Aþalɓa mał̃ quĩrãca ne cawa ðł̃da crĩcha ðł̃bł̃rł̃, waa mãwã crĩchaié ðł̃a. Ātebł̃rł̃ wãrã necawaara erobai carea nał̃ ējũãnebemarã quĩrãpita ne adua ðł̃ quĩrãca ðaida ðł̃a. ¹⁹ Nał̃ ējũãnebema necawaara Ācõrẽmaarã sirié ðł̃a. Ācõrẽ Beðeade nãwã ðł̃ ðł̃a: “Ācõrẽba nał̃ ējũãne ne cawa ðeara ara ādji necawaadeba cawabibaria ne cawa panł̃éda.”* ²⁰ Idjaba

* 3:19 Job 5:13.

nāwā ḅ́l ḅ́la: “Ācōrēba cawa ḅ́la nañ ējūāne ne cawa ḅ́ea crīchara sirié ḅ́lda.”† ²¹ Mañ carea crīcharānadia aḅ́al ēberā ēpē panlneba dewararā cāyābara biara ḅ́eada. Ācōrēneba bārāba ne jūmada eropanla bia ḅ́eadi carea. ²² Bārāba m̄lda, Apoloda, Pedro sida eropanla. Jūma nañ ējūāne ḅ́l sida eropanla. Ara nawenabema, nubema sida eropanla. Dadjirāra zocai pananiblr̄l wa beudiblr̄l Ācōrēneba ne jūmada eropanania bia ḅ́eadi carea. ²³ Jūma bārāra Critoderāa. Idjaba Critora Ācōrēnea.

4

Jesucrito nezocarā

¹ Bārāba crīchadida panla दौरa Crito nezocarāda. Ācōrēba दौरa ḅ́lsia idjidebema cawabié ḅ́adada ebuda jaradiadamarēā. ² Wārāda nezocaba idji boroba obi ḅ́lra jūma jipa o ḅ́aida ḅ́la dji boroba bia unumarēā. ³ Mañ bērā bārāba wa baridua ēberāba m̄nebema bié jarabldade mācua crīchacaa. Idjaba ara m̄djiduba jaraéa m̄la o ḅ́lra sāwā ḅ́lda. ⁴ M̄la ni maārī biḅ́a āi oé ḅ́lda cawa ḅ́lmīna maḅ́ba jaraé ḅ́la m̄la jūma jipa osida. Dadjirā Boroblr̄l cawa jaraya. ⁵ Mañ carea idjia cawa oi ewari naēna dadjia jaradié panla idji traju o ḅ́lba jipa o ḅ́lda wa jipa oé ḅ́lda. Dadjirā Boro zebldr̄lde dadjia soḅ́e crīcha ḅ́adada, ne jūma dadjia soḅ́e mērā ḅ́eada ebuda cawabiya. Mañ ewaride Ācōrēblr̄l dadjirāza bia jaraya dadjia bia opedada quīrāca.

⁶ Djabarā, m̄nebemada Apolodebema sida ḅ́lsia bārā carebai carea. Daiḅ́eba cawadida panla Ācōrē Bedeade ḅ́l ḅ́l auḅ́u crīchadié panlda.* Māwāra bārāba ni aḅ́alda

† 3:20 Salmo 94:11. * 4:6 Ācōrē Bedeade ḅ́l ḅ́l auḅ́u crīchadié panlda. Griego bedeade maḅ́ra ebuda ḅ́léa.

dewara cāyābara biara ɓɓa crīchaɗaéa. ⁷ ¿Caiba ɓɓa dewara cāyābara biara ɓɓi? Ācōrēba diaɗa awara ¿ɓa cārēda eroɓɓa? ɓɓa Ācōrēneba ne jūmada edasibɓɓa, ¿cārē cārēã ara ɓɓɗɗa edaɗa quĩrāca beɗea ɓɓa?

⁸ Ācōrēneba eda quĩrā pananara bārāba jūma eropanlana abadaa. Ācōrēba dia ɓɓa aɗɗa eropanlana abadaa. Dai neé ɓɓɗɗa Ācōrē quĩrāpita dji dromarāda panesidada crīcha panla. Baribɓɓa māwāéa. Bārāra wārāda dji dromarāda panenabara bia ɓacasia. Māwāra dai sida bārā ume ābaa dji dromarāda panecasiɗa. ⁹ Baribɓɓa mla crīcha ɓɓa dairā dji Jesucritoba diabueɗarāda Ācōrēba jūmarā cāyābara edaara ɓɓsida. Dairāra dji cawa obariba jūmarā quĩrāpita beaɗe edeɓɓa quĩrāca panla. Ēberārāba, bajānebema nezocarāba, jūmarāba aɓɓɓa duanla beuɗi cawaya. ¹⁰ Ēberārāmaara daira Crito carea ne adua ɓea idjaba ɓɓaé ɓea. Baribɓɓa bārāra Crito ume panɓɓa bēra dji ne cawaara ɓeaɗa abadaa idjaba dji ɓɓa ɓeaɗa abadaa. Ēberārāba bārānebemada bia beɗea panla, baribɓɓa daira igara panla. ¹¹ Waɗi ara nañ ewariɗe daiba jarrabada droa panla, opichiada droa panla, idjaba soresorea queɗeɗaɗɗa jñni carea eropanla. Dai de arada neé panla idjaba ēberārāba daira bié obadaa. ¹² Daira ññāñā traja panla ne eropanani carea. Ēberārāba daia bié beɗeɓɓaɗaɗe daiba aɗjia bia beɗeabadaa. Dai bié obɗaɗe droabadaa. ¹³ Sewaɗeɗa dai bié jarabɗaɗe beɗea biɗeɗa panubadaa. Waɗi ara nañ ewariɗe ēberārāba daira ne ɓatabueɗa quĩrāca unubadaa, ne mititia quĩrāca unubadaa.

¹⁴ Mla maɓɓa ɓɓaé ɓɓa bārā perabi carea. Āteɓɓa mla warrarā quĩrāca bārāra quĩrā ɓɓa bēra māwā ɓɓa ɓɓa jipa crīchabi carea. ¹⁵ Bārāba Critoɗebema jaradiabadarāda

zocārã eropanlbara wadi zezada aba eropanacasiãaa.† Mãneba bārãba beãea bia Jesucritodebema ijãpedada bẽrã idjideba m̃ra bārã zezaa. 16 Mañ carea m̃la bārãa beãea djuburiaya m̃l nĩbabari quĩrãca nĩbaãamãrẽã. 17 Mañ bẽrã Timoteoda bārãmaa diabuebr̃la. Idjira dadjirã Boro ume jira nĩbabaria. Dadjirã Boroãeba m̃l warraca ðla. M̃la idjira bio quĩrã ðla. Idjia bārãa quĩrãnebiya m̃ra Jesucrito ume sãwã jira nĩda. M̃la mãwã nĩbaira Jesucrito ãberãrã beaza jaradia ðla.

18 Ìc̃l̃r̃l̃ bārãnebemada dji dromarã quĩrãca nĩnaa, crĩcha panl bẽrã m̃ra bārãmaa wããda. 19 Baribr̃l̃l̃ dadjirã Boroba quĩrãib̃l̃r̃l̃, m̃ra bārãmaa isabe wãya. Mañne dji dromaana abadaba jara panl awa ùrĩne wããã, ãtebr̃l̃l̃ ac̃l̃de wãya ãdjia wãrãda Ìc̃õrẽ l̃l̃ada eropanl cawaya. 20 Ìc̃õrẽba pe eroðl̃debeamarãba ara jãwã idjidebemada beãeãacaã, ãtebr̃l̃l̃ idji l̃l̃ãdeba jira obadaa. 21 Mañda ¿bārãba sãwã quĩrã panl? ¿Quĩrã panlca m̃la quẽãne wãida wa quĩrãneba, ibiãdeba wãida?‡

5

Djababa cadjirua o ðl iduaribipeãada

1 Ëberãrãba jara panla bārã tãẽna abalãda daunemaya ðlãda. Jara panla mãlba dji papacauda eroðlãda. Wãrãda Jesucrito ijãã bea biãda mãl cadjiruara oãcaã. 2 Mãwãmĩna bārãba waãibiãda jara panla dewararã cãyãbara biara beada. Baribr̃l̃l̃ ¿mãl cadjirua carea bio sopua beããida panlãca? ¿Mañ cadjirua o ðlra bārã umebemada ãyã ðlãida panlãcaãca? 3 M̃ra bārã ume ðlãmĩna crĩchãdeba bārã ume ãbaa ðla. Mañ carea bārã

† 4:15 Zocārã. Griego beãeãe ðl ðla “10 mil.” ‡ 4:21 Quẽãne wãida. Griego beãeãe ðl ðla “soa bara wãida.”

ume Ɂa quĩrãca maĩ cadjirua o Ɂa ẽberãra dadjirã Boro Jesu trãneba cawa osia. ⁴ Bãrã ãbaa dji jãreɁadae mãra crĩchadeba bãrã ume Ɂaya. Idjaba dadjirã Boro Jesuba ɁɁada bãrãa diaya maĩ ẽberãra jipa cawa oɁamãrẽã. ⁵ Idjira ãyã ɁɁida panla diauruba bia mĩgabimãrẽã. Mãwãra naĩ djaraba cadjirua o quĩrã Ɂada igaraya. Idjaba ãcõrẽba cawa oi ewaride idjira ẽdra edaya.

⁶ Ara bãdjida dewararã cãyãbara biara Ɂeada abadaa. Baribãra mãwã jaraira bié Ɂa. ¿Bãrãba adua panla harina ẽsãbibari maãrĩ Ɂba harinara jũma ẽsãbibarida? Ara maĩ quĩrãca cadjirua maãrĩ Ɂba jũmarãda ãrĩbaria. ⁷ Maĩ bẽrã harina ẽsãbibari drõã ãyã ɁatabueɁada quĩrãca maĩ cadjirua o Ɂara bãrã tãenabemada ãyã Ɂadua.* Mãwã bãrãra cadjirua neé Ɂeada harina djiwidi Ɂratãda ẽsãbari neé Ɂa quĩrãca. Bãrãra maĩ quĩrãca Ɂeaa, Critora dadjirã cadjirua carea beuda bẽrã. Idjira dadjirã ẽdra edai carea beapeɁada oveja basía.† ⁸ Dadjirãba cadjiruadebema ẽdrapeɁadara quĩrãnebabada bẽrã crĩcha biaɁeba, wãrãneba nĩbaɁida panla.‡ Mãwã nĩbaira paĩ ẽsãbari neé Ɂa quĩrãca Ɂa. Djãrã quĩrãma Ɂdeba idjaba bié o Ɂdeba waa nĩbaɁié panla. Mãwã nĩbaira harina ẽsãbibari drõã quĩrãca Ɂa.

⁹ Naẽna mãa cartade Ɂsia bãrãra dji auɁua Ɂeaa ẽba ẽba ãbaa Ɂeadié panla. ¹⁰ Baribãra maĩba jaraé Ɂa naĩ ẽjũãnebema auɁua Ɂeaa ume, parata awua Ɂeaa ume, ne draɁada ume, idjaba jwaba oɁa ãcõrẽ ẽpẽbada ume Ɂeadié panla. ãdjirã ume pana quĩrãnaéɁãra, naĩ ẽjũãnebemada ẽdraɁida panla. ¹¹ ãteɁãra mãa bãrã

* 5:7 Exodo 12:15. † 5:7 Exodo 12:3-13; Juaĩ 1:29. ‡ 5:8 Dadjirãba cadjiruadebema ẽdrapeɁadara quĩrãnebabada. Griego beɁeade Ɂa Ɂa: “Ewari droma obada.”

itea ðalsia bariduaba ara idjida djabaaða aibɫɫɫ, baribɫɫɫ auðuada o nĩbaibɫɫɫ, parata awua ðaibɫɫɫ, jɫwaba oða ãcõrẽ ĕpẽ ðaibɫɫɫ, sewaðeba djārāda bié jara ðaibɫɫɫ, beu nĩbaibɫɫɫ, wa ne drɫa ðaibɫɫɫ, maɫgɫ ĕberā ume ābaa ðeadié panɫda idjaba ābaa ne coðié panɫda. ¹²⁻¹³ Ācõrẽ ĩjǎé ðeara cawa oi carea mǎra ðléa. Ācõrẽbɫɫɫ idji ĩjǎé ðeara cawa oya. Baribɫɫɫ bārā tāēna ðeara bārāba cawa oðida panɫa. Ācõrẽ Bedeade ðá ðla: “Cadjirua o ðɫra bārā tāēnabemada āyā ðɫɫadua.”§

6

Djabarāba ara ādji nēbɫra cawa oðidebema

¹ Bārā ijarabɫɫɫade ĩcārẽ cārẽā Ācõrẽ adua ðea cawa obadamaa jarade wābada? ĩBiara ðléca Ācõrẽ ĕberārāba cawa oðida? ² ĩBārāba adua panɫca Jesu zebɫɫɫde Ācõrẽ ĕberārāba naĩ ĕjũāne ðeara cawa oðida? Bārāba naĩ ĕjũāne ðeara cawa oði bērā ĩsāwāērā nēbɫra maĩrĩ queðeada poya cawa oðaé? ³ ĩAdua panɫca dadjirāba bajānebema nezocarā siða cawa oðida? Māwā ðɫ bērā ĩnaĩ ewaride nēbɫra bārā tāēna ðeara poya cawa oðaéca? ⁴ Bārāda ijaradibɫɫɫ, ĩcārẽ cārẽā Ācõrẽ adua ðeamaa wābadaa cawa oðamārẽā? ⁵ Mǎa maɫgɫara jara ðla bārā peradamārẽā. ĩBārā tāēna crĩcha cawa ðɫra ni āba biða neéca djabarā ijara panɫra ibiabi carea? ⁶ Baribɫɫɫ djabada djaba ume ijaradapeða naĩ ĕjũānebema cawa obadarāmaa wābadaa. Māwā oðira wārāda bio bié ðla Ācõrẽ ĩjǎé ðea quĩrāpita ijarabada bērā.

⁷ Wārāda ĩcɫɫɫ bārānebemada ijarabada bērā unubi panɫa jipa nĩbaðacada. ĩBiara ðléca ðɫ bié oðara

§ 5:12-13 Deuteronomio 17:7.

* 6:4 Griego bedeade maĩ versícultura ebuda ðléa.

droaida cawa obadamaa edei cāyābara? ¿Biara ɛləca bla erɔɛlra bl djabaa idu drɔlabida cawa obadamaa edei cāyābara? ⁸ Baribɔɔl bārāba ēberārāra bié obadaa idjaba ne drɔlabadaa. Wārāda bio bié o panɔa ara bārā djabarāda māwā obada bēra.

⁹⁻¹⁰ ¿Bārāba adua panɔca cadjirua obadara Ācōrē purude beadaéda? Ara bādjiduba cūrūgarānadua. Auɔua nībabadara, jɔwaba oɔa ācōrē ēpē beara, daunemabadara, umaquīrā wērā quīrāca beabadara, umaquīrāda abari umaquīrā ume beabadara, ne drɔlabadara, parata awua beara, beu nībabadara, sewadeba djārā bié jarabadara, djārā cūrūgabada siɔa Ācōrē purude beadaéa. ¹¹ Āɔɔl bārāra naēna māwā beasia. Baribɔɔl bārāba cadjirua opeɔɔara Ācōrēba sɔɔsɔa, idji itea bia ɛsɔa, idjaba jipa unusia dadjirā Boro Jesucritoɔeba idjaba idji Jaureɔeba.

Djabarāba auɔuada oɔié panɔa

¹² Āɔɔlɔba jarabadaa: “Crito ijā ɛl bēra mɔa quīrā ɛl quīrāca jūma oida ɛla.” Baribɔɔl mɔa jaraya mɔa quīrā ɛlɔa jūma oida ɛlmīna, jūma mɔa o quīrā ɛlɔa mɔa carebaca. Mañ bēra jūma mɔa o quīrā ɛlɔa iduaribiéa.

¹³ Idjaba Āɔɔlɔba jarabadaa: “Djicora dadji ɛi itea ɛla, idjaba dadji ɛira djico itea ɛla.” Baribɔɔl mɔa jaraya māwā ɛlmīna Ācōrēba umena jōbiya. Dadji cacuara ɛléa auɔua o ɛamārēā, āteɔlɔl dadjirā Boro Ācōrē itea ɛla. Idjaba dadjirā Boro Ācōrēra dadji cacua wagai carea ɛla.

¹⁴ Ācōrēba idji ɛlɔaɔeba dadjirā Boro Jesura beu ɛaɔada ārēbabisia. Ara mañ quīrāca idji ɛlɔaɔeba dadjirā siɔa ārēbabiya.

¹⁵ ¿Bārāba adua panɔca bārā cacuara Critoɔeda? Māwāra ¿mɔa Critoɔeda wērā auɔua ume ɛlica? Wārāda māwā oira bié ɛla. ¹⁶ ¿Bārāba adua panɔca wērā auɔua

auđua obirāmārēã. ⁶ Mļa jaraya: bārāba māvã o quĩrĩã panλbλrλ, bia ðla. Baribλrλ mļa õgo obiéa. ⁷ Mļmaarã jūmarāda mļ quĩrāca poya deu ðeađibara bia ðacasia. Baribλrλ Ācõrēba dadjiza diasia sāvã ðaida. Ācõrēba λcλrλa dia ðla poya deu ðeađamārēã. Idjaba λcλrλa dia ðla quima edađamārēã.

⁸ Mļa deu ðearāa, pēdrarāa biða jaraya: biara ðla mļ quĩrāca quima neé ðeađida. ⁹ Baribλrλ bārã cacuaba quĩrĩã ðlaða poya droađaéβλrλ, quima edađida panλa. Bārã cacuaba quĩrĩã ðleðbemada jūmawāyã crĩcha ðai cāyābara biara ðla quima edađida.

¹⁰ Quima bara ðearāa mļa nałda jaraya. Naļ beðeara mļreéa, āteβλrλ dadjirã Boroðea.† Wērāba idji quimara amaié ðla. ¹¹ Baribλrλ idji quimara amaibλrλ, dewara umaquĩrāda edaié ðla. Āteβλrλ deu ðaida ðla wa dji quima ume waya beðeaida ðla. Aðari quĩrāca umaquĩrāba idji quimara amaié ðla.

¹² Waabema djabarāa mļa nałda jaraya. Naļgλra dadjirã Boro Jesuba jaradiađaéa: djababa wērã Jesu ijāé ðlaða eroβλbλrλ, idjaba maļ wērāra idji ume ða quĩrĩã ðλbλrλ, maļ djababa idjira amaié ðla. ¹³ Djabawērāba quima Jesu ijāé ðlaða eroβλbλrλ, idjaba maļ umaquĩrāba idjida ama quĩrĩāéβλrλ, maļ djabawērāba idjira amaié ðla. ¹⁴ Maļ umaquĩrã Jesu ijāé ðλra Ācõrē itea ðesia idji quimaba ijā ðλ bērã. Aðari quĩrāca wērã Jesu ijāé ðλra Ācõrē itea ðesia idji quimaba ijā ðλ bērã. Māvāéβbara bārã warrarāra Ācõrē itea beađaé bacasia. Baribλrλ djibarirāra Ācõrē itea panλ bērã ādjirã siða Ācõrē itea panλa. ¹⁵ Jesu ijāé ðλba idji quimada ama quĩrĩã ðλbλrλ, amaida ðla.

---

† 7:10 Luca 16:18.

Māwā djabada wa djabawērāda mĩā amaié ɓa leydebe-
mada ēdraya. Ācōrēba dadjirāra necai ɓeadamārēā trāsia.
¹⁶ Djabawērā, ɓa adua ɓa. Āībērā ɓa quimaba ɓɗeba
Jesura ijāisicada Ācōrēba ēdrɔ edamārēā. Djaba, ɓa ɓiɗa
adua ɓa. Āībērā ɓa quimaba ɓɗeba Jesura ijāisicada
Ācōrēba ēdrɔ edamārēā.

¹⁷⁻¹⁸ Ācōrēba dadjirā trāside ara dadji panana quĩrāca
ɓeadiɗa panla. Cacua wēāgo ɓasibɔrɔ ara māwā ɓaida
ɓa. Cacua wēāgoé ɓasibɔrɔ ara māwā ɓaida ɓa. Dad-
jirāza ɓeadiɗa panla dadjirā Boro Ācōrēba ɓɗa quĩrāca.
Mā Ācōrē ēberārā ɓeaza māwā jaradia ɓa. ¹⁹ Cacua
wēāgo ɓaida biara ɓléa. Cacua wēāgoé ɓai siɗa biara
ɓléa. Ācōrēba obi ɓara ijā o ɓaida biara ɓa. ²⁰ Ācōrēba
dadjirā trāside ara dadji panana quĩrāca ɓeadiɗa panla.
²¹ Ācōrēba ɓa trāside nezocada ɓasibɔrɔ, jūmawāyā
sopua ɓarādua. Baribɔrɔ ɓa nezoca ɓɗebemada poya
ēdrɔibɔrɔ, māwā odua. ²² Nezoca Ācōrēba trānara dadjirā
Boro Critoba cadjiruɗebemada ēdrɔ ɓasia idji itea ne o
ɓamārēā. Mañne nezocá Ācōrēba trānara Crito nezoc-
ca. ²³ Ācōrēba ɓārāra nēɓla nēdosia. Mañ carea djārā
nezocada ɓearānadia. ²⁴ Djabarā, Ācōrēba dadjirā trāside
ara dadji panana quĩrāca ɓeadiɗa panla. Mañne ara dadji
panl quĩrāca Ācōrē quĩrāpita jipa nĩɓadiɗa panla.

²⁵ Mañ awara quima wadi edaɗacaɗebemada mā
jaraya. Dadjirā Boro Jesucritoba maɓgɗebemada jaradi-
adaé bēā mā crīcha ɓɗa jaraya. Bārāba cawa panla
dadjirā Boroba māra quĩrā djoburiaɗa bēā mā wārāda
jarabarida. ²⁶ Nāwā jaraya: māmaarā nañ ewaride bia
mīga panl bēā dadji umaquĩrā deu ɓeara ara dadji ɓa
quĩrāca ɓeadiɗa panla. ²⁷ Baribɔrɔ quima eroɓɓɔrɔ, ɓa
quima amaida crīcharādua. Quima neé ɓɓɓɔrɔ, quima
edaida crīcharādua. ²⁸ Baribɔrɔ quima edaibɔrɔ cadjiru-

aéa. Wērāda quima edaibɾɾɾ cadjiruaéa. Baribɾɾɾ quima edabɾɾɾɾa nañ ějũāne bia mĩga ʔaya. Bārā māwā bia mĩga pananida m̃la quĩrĩáé ʔla.

²⁹ Djabarā, m̃la nañgɾda jara quĩrĩā ʔla: nañ ewarira jōboɾoa. Mañ carea djabarā quima erobeaba ādjia Ācōrē ěpē panɾa igaradié panɾa ādji quima ume ʔeadi carea. Ātebɾɾɾ quima neé ʔlba ěpēida ʔl quĩrāca ěpēnida panɾa.

³⁰ Ara mañ quĩrāca djabarā sorua ʔeara soruaé ʔl quĩrāca ʔeadi panɾa Ācōrēda bio ěpēni carea. ʔɾsriɾa ʔeara ʔsriɾaé ʔl quĩrāca ʔeadi panɾa. Ne nēdoɾaba idjia nēdoɾara ewariza erobaida crĩcha ʔaié ʔla. ³¹ Nañ ějũā dadjia unu panɾa jũma jōboɾo bērā ne bara ʔeaba ne neé ʔl quĩrāca crĩcha ʔeadi panɾa.

³² M̃la quĩrĩā ʔla bārāba nañ ějũānebemada jũmawāyā crĩchadaéda. Umaquĩrā quima neé ʔlba biara crĩcha ʔabaria dadjirā Boroba quĩrĩā ʔlda oi carea. Dadjirā Borora ʔsriɾabi quĩrĩā ʔla. ³³ Baribɾɾɾ umaquĩrā quima erobɾba nañ ějũāne idji quima bia erobaida biara crĩcha ʔabaria. Idji quimada ʔsriɾabi quĩrĩā ʔla. ³⁴ Māwā quima bara ʔlba crĩchada umé erobabaria.† Aʔari quĩrāca wērā quima erobɾba nañ ějũāne idji quima bia erobaida biara crĩcha ʔabaria. Idji quimada ʔsriɾabi quĩrĩā ʔla. Baribɾɾɾ wērā quima neé ʔlba dadjirā Borobebemada biara crĩcha ʔabaria. Nañ cacuade, jaurede bida idji itea bia ʔa quĩrĩā ʔla.

³⁵ Mañgɾa m̃la jaraé ʔla bārāba quĩrĩā panɾ quĩrāca ʔearānamārēā ātebɾɾɾ bia ʔeadamārēā. M̃la aʔabe quĩrĩā ʔla bārāra quĩrāipa ʔeadi idjaba jũma bārā soeaba dadjirā Boroba quĩrĩā ʔlda oɾida.

† 7:34 Crĩchada umé erobabaria. Griego bedede ἄcɾɾɾ cartade mañra neéa.

³⁶ Aḅaλ djabada awērã djora ume dji edađi carea beḁea bia paλbλrλ, dji edađi naēna poya droaéda crīchaibλrλ idjaba isabe eda quĩrĩãibλrλ, edaida ḅλa. Małra cadjiru-aéa. ³⁷ Baribλrλ djabada dji edađi carea beḁea ḅλḁacarea mał wērãra edaéda idji soḁeba wãrãda crīcha ḅλbλrλ idjaba idji cacuaba quĩrĩã ḅλra poya droaibλrλ, bia ḅλa mał wērãra edaéda. ³⁸ Wãrãda quima edabλrλba bia o ḅλa. Baribλrλ młmaarã quima edaéba biara o ḅλa. §

³⁹ Djabawērã quima bara ḅλra dji quima zocai ḅλmisa idji ume ḁaida ḅλa. Baribλrλ dji quimara beuibλrλ, dewara umaquĩrãda eda quĩrĩãibλrλ, edaida ḅλa. Baribλrλ aḅabe dadjirã Boro Jesucrito ĩjã ḅλdrλ edaida ḅλa. ⁴⁰ Młmaarã Ācōrē Jaureba mãwã crīchabi ḅλda.

8

Jλwaba oḁa ācōrēa djico diaḁaḁebema

¹ Idjaba jλwaba oḁa ācōrēa djico diaḁaḁebemada mła jaraya. Dadjirãba cawa paλla jumarãda crīcha cawa paλda. Mãwãmĩna crīcha cawaaba dadjira djãrã cãyãbara biara ḅλda crīchabibaria. Baribλrλ quĩrĩãba djãrãra carebabaria. ² Aḅaλba bio cawa ḅλda crīcha ḅλbλrλ, waḁibiḁa adua ḅλa idjia cawaida ḅλ quĩrãca.

---

§ 7:38 Griego *bedeade versículo 36-38 ebuda ḅλéa*. Idjaba nał quĩrãca traducida ḅλa: ³⁶ Baribλrλ djababa idji cau awērã djorada quima diaé ḅλḁeba bié o ḅλda crīcha ḅλbλrλ, idjimaarã bia ḅλbλrλ, quima diaida ḅλa. Małra cadjiruaéa. ³⁷ Baribλrλ djababa idji caura diaéda soḁeba crīcha ḅλbλrλ, idjaba dewaraλba jara ḅλ carea mãwã oé ḅλbλrλ, bia ḅλa idji caura quima diaéda. ³⁸ Wãrãda idji cau diabλrλba bia o ḅλa. Baribλrλ młmaarã idji cau diaéba biara o ḅλa.

³ Baribɔɔɔ ababɔɔ Ācōrēda quĩrĩã ɔɔɔɔɔ, Ācōrēba idjira cawa ɔɔ.*

⁴ Mañ bēɔã jɔwaba oɔa ācōrēa djico diaɔa cobadaɔebe-mada mɔa jaraya. Dadjirāba cawa paɔa jɔwaba oɔa ācōrēa wārāɔda. Idjaba cawa paɔa wārā Ācōrēa ababɔɔɔ ɔɔa. ⁵ Bajāne, nañ ējũāne biɔa ēberārāba ācōrē abadara baraa. Wārāda maɔɔɔrāra idjaba ēberārāba ādji boro abada siɔa zocārā baraa. ⁶ Baribɔɔɔ dadjirāmaara Ācōrēa ababɔɔɔ ɔɔa. Idjira dadjirā Zezaa. Idjiabɔɔɔ ne jũmada osia. Dadjirāra idji itea zocai paɔa. Idjaba dadjirā Boro Jesucritora ababɔɔɔ ɔɔa. Idjiɔeba Ācōrēba ne jũmada osia. Idjiɔeba dadjirāra zocai paɔa.

⁷ Baribɔɔɔ ĩɔɔɔɔa maɔɔɔa cawaɔa paɔa. ĩɔɔɔɔ djabarāba waɔbiɔa crĩcha paɔa jɔwaba oɔa ācōrē ādjia naēna ēpē pananara zocai ɔeada. Mañ bēɔã jɔwaba oɔa ācōrēa djico diaɔaɔa cosiɔara crĩchabadaa jɔwaba oɔa ācōrēa wayacusa ēpēɔɔa. Wārā beɔeada bio adua paɔa bēɔã mañ djico co paɔneba crĩchabadaa Ācōrē quĩrāpita bié paneɔɔa. ⁸ Baribɔɔɔ djicoba dadjirāra Ācōrē quĩrāpita bia ɔɔaa. Mañ bēɔã dadjia co paɔneba, coɔa paɔneba biɔa Ācōrē quĩrāpita biara ɔeada.

⁹ Wārāda dadjia co quĩrĩã paɔra coɔida paɔa. Baribɔɔɔ quĩrācuɔa ɔeadaɔa bārāba co paɔneba djaba bio adua ɔara cadjiruade ɔaerāmārēã. ¹⁰ Ne jũma coɔa ɔa cawa ɔa djabada jɔwaba oɔa ācōrē dede eɔa ne co chũmeibɔɔɔ, mañne ne jũma coɔa ɔa adua ɔa idjira mama chũmɔa unuibɔɔɔ, idjia biɔa jɔwaba oɔa ācōrēa djico diaɔara coɔa crĩchaya. Baribɔɔɔ jɔwaba oɔa ācōrēa ēpēɔɔa crĩcha ɔa bēɔã idjima a cadjiruada o ɔa. ¹¹ Māwā ne jũma coɔa ɔa cawa ɔa dji bio adua ɔa djabara cadjiruade ɔaebiya. Baribɔɔɔ quĩrāneɔaɔa

* 8:3 Griego beɔeada mañ versículora eɔa ɔa.

Critora beusida mañ adua Ɂ djaba carea. ¹² Bārāba mañ adua Ɂea djabarā cadjiruade ɁaebibɁdaɁe Crito quĩrāpita cadjiruada o paɁla. ¹³ Mañ carea m̃la co ɁɁdeba m̃ djabada cadjiruade ɁaebibɁɁ, waa coéa.

9

Jaradia ɁɁbari Pauloba edaca baɁa

¹ ¿M̃djia o quĩrā Ɂ quĩrāca ocara ɁɁca? ¿M̃ra Jesucritoba diabueɁaéca? ¿M̃la biɁa dadjirā Boro Jesura unusiéca?* ¿Bārāba m̃neba dadjirā Borora ijāsidaéca? ² ḶɁɁɁ djabarāba m̃ra Jesucritoba diabueɁada crīchaɁé paɁɁm̃ina bārāba cawaɁida paɁla m̃ra wārāda idjia diabueɁada māwā ɁɁda. M̃la jaradiadadeba bārāba dadjirā Boroda ijāsida bēra maḷgɁra ebuɁa Ɂla. ³ M̃ bié jarabadarāa m̃la naḷgɁda iwidiya: ⁴ ¿m̃la jaradia ɁɁbari ne coi carea edaié ɁɁca? ¿Doi carea biɁa edaié ɁɁca? ⁵ Waabema Jesuba diabueɁarāda, dadjirā Boro Jesu djabarāda, Pedro siɁa ādji quima ume ābaa ñbabadaa.† Ara ādjirā quĩrāca ¿m̃ra Jesu ijā Ɂ wērā ume dji edapeɁa m̃ ume ābaa eroñbaié ɁɁca? ⁶ Bernabebe, m̃la biɁa Ācōrē beɁa jaradia ñnane dewara traju siɁa obadaa ne eropanani carea. BaribɁɁ ¿waabemarā quĩrāca daiba jaradia paɁɁneba ne edaɁida paɁɁéca?

⁷ ¿Sordaora ara idji parataba djōne wābarica? ¿Uva uɁa eroɁɁba idji uvara jōcaca? ¿Oveja wagabariba oveja jubara docaca? ⁸ ¿Jūma maḷgɁra ababe m̃djia crīchaɁeɁa jara ɁɁca? ¿Ācōrēba Moisea diɁda leyba abari quĩrāca jara-caca? ⁹ Mañ leyde nāwā ɁɁ Ɂla: “Bla pacaa ne cɁradɁgabi ɁɁde idji itera jḷrādua.”‡ Ācōrēba mañ beɁa jaraside

* 9:1 Hecho 9:3-7. † 9:5 Pedro. Griego beɁeade ɁɁ Ɂla “Cepa.”

‡ 9:9 Deuteronomio 25:4.

¿ababe pacadebemada crīcha bāsica? ¹⁰ ¿Dadjirānebema sīda crīcha bāsīéca? Wārāda dadjirā careabɾɾɾ Ācōrēba mañ leyra diasia. Ējūā o bɾɾa, dji ewa bɾ sīda tra-jabadaa mañneba ne eroḃeaḃida cawa paɾɾ bēřā. ¹¹ Ara mañ quīrāca daiba bārāa Ācōrē beḃeara jaradiasīda bēřā ¿bia bɾléca daiba bārāneba ne edaḃida? ¹² Dewararāba bārāneba ne edaḃida paɾɾbɾɾɾ, daiba ādjirā cāyābara biara ne edaḃida paɾɾa.

Māwāmīna ne iwīḃīḃacaa. Ātebɾɾɾ jūma droa paɾɾa ēberārāba beḃea bia Critoḃebemada bié crīcharānamārēā. ¹³ Bārāba cawa paɾɾa Ācōrē de dromane trajabadarāba ādjia o paɾɾneba coḃira edabadada. Animarā babue diabadarāba mañ djaradebemada edabadaa coḃi carea. ¹⁴ Abari quīrāca dadjirā Boro Jesuba jarasia beḃea bia idjīḃebema jaradia nīnaba mañneba coḃira edaḃida paɾɾda. [§] ¹⁵ Māwāmīna mñā edacaa. Idjaba mañgɾḃebebemada nañ cartade bɾé bɾa bārāba ne diadamārēā. Mñā jaradia bɾbari ne edaca bēřā bɾsriḃa bɾa. Mñā quīrīāéa ni abalba ne dia bɾḃeba mañ bɾsriḃara jōbida. Mñmaarā bārāneba ne edai cāyābara beuida biara bɾa.

¹⁶ Mñā beḃea bia Critoḃebemada jaradia bɾmīna mñra dji dromaana acaa, Ācōrēbɾɾɾ jaradiabi bɾ bēřā. Wārāda beḃea bia Critoḃebemada jaradiaébɾɾɾ, mñra mñā djuburi beya. ¹⁷ Mñdjiaḃeba jaradia b̄aibɾɾɾ, ne edaida bɾa. Baribɾɾɾ mñdjiaḃeba jaradiaé bɾa. Ācōrēbɾɾɾ mñra bɾsia jaradia b̄amārēā. Mañ bēřā mñā jaradia b̄aida bɾa. ¹⁸ Māwāra ¿mñā jaradia bɾbari cārēda edai? Ne edaéa. Ababe bɾsriḃa b̄aya ne iwīḃīéne beḃea bia Critoḃebemada jaradia bɾ bēřā. Mñā jaradia bɾbari ne edaida bɾmīna iwīḃīḃacaa.

---

§ 9:14 Mateo 10:10.

1 CORINTO 9:19 23 1 CORINTO 9:27

¹⁹ M̄ra djārã nezocaém̄na ara m̄djida jūmarã nezocada ðesia zocārãba m̄neba Jesucritoda ijānamārēã. ²⁰ M̄ra judiorã tãēna ðãde judiorã quĩrãca ðabaria m̄neba Jesucritoda ijānamārēã. Ācõrēba Moisea diada leyðeba ðea tãēna ðãde m̄ra mañ leyðeba ðlém̄ina mañneba ða quĩrãca ðabaria. Māwã ðabaria ādjirãba m̄neba Jesucritoda ijānamārēã. ²¹ Idjaba Ācõrēba Moisea diada ley adua ðea tãēna ðãde m̄ra ādjirã quĩrãca ðabaria m̄neba Jesucritoda ijānamārēã. Baribɿɿ m̄la Ācõrē leyra igaraca. Jūma Critoba obi ðɿra ēpēbaria. ²² M̄ra djabarã wārã beðea m̄cua adua ðea tãēna ðãde ādjirã quĩrãca ðabaria m̄neba Jesucritodebemada biara cawadamārēã. M̄ wãɿɿza ēberãrã tãēna ðãde ādjirã quĩrãca ðabaria m̄neba ħɿɿba Critoda ijānapeda cadjiruadebemada ēdɿdamārēã. ²³ M̄la jūma mañ quĩrãca obaria beðea bia Critodebemada cawabi carea. Māwã m̄la biada Ācõrēneba ne biada edaya.

²⁴ Bārãba cawa paɿla ēberãra pirabadada caida jĩrũ mēsɿara ða cawaya. Mañne zocārã pirabadam̄na ababe dji naārã jūenabɿɿ ne edabaria. Bārã siða isabe pirabɿda quĩrãca jūma bia oðadua Ācõrēba diai jaraðada edadi carea. ²⁵ Jemenebadarãba ādji cacuara quĩrãcuiteda wagabadaa zarea ðeadi carea. Māwã obadaa dewararã cãyãbara biara jemenenapeda borobarida edadi carea. Mañ borobarira isabe ārĩbaria. Baribɿɿ dadjirãba ne jūmada bia obadaa Ācõrēba diai jaraða ārĩcada edadi carea. ²⁶ Mañ bērã ēberã baridua pira wãɿɿ quĩrãca m̄la ocaa. Idjaba ēberã djõ ðãde baridua djõbari quĩrãca ocaa. ²⁷ Ātebɿɿ m̄ cacua zarea o ða quĩrãca idjaba m̄ cacuaba o ama ðada obi ða quĩrãca jūma o ða Ācõrēba diai jaraðara edai carea. Māwã oéɿɿ, m̄la ēberãrã jaraðia ðadam̄na m̄abɿɿ Ācõrēba diai jaraðara poya

edaéa.

10

Jɫwaba oda ãcõrëra igaraðida panɫa

¹ Djabarã, mɫa quiĩrã ðla bãrãba Moise ewaride mãwã-nada quiĩrãdoadaéda. Mañ ewaride jũma dadji drõãenabemarã Moise ume nĩbapedadara ãcõrëba diabueda jãrãrã edre nĩbasidaa idjaba Pusa Purruðe chãsidea.* ² Mañ pusade, jãrãrã edre biða jũma ãdjirãra Moise ume ábaa panasida bãrã Moise trãneba borocuepedada quiĩrãca panasidaa. ³ Idjaba jũmarãba abari djico ãcõrëba bajãneba diabuedada cobadjidaa.† ⁴ Jũmarãba abari baido ãcõrëba mõgaradeba weabiðada dobadjidaa.‡ Mañ mõgarara Critoda mãwã basia, ãdjirã wãbdaza Critora jauredeba ãdjirã ume baða bãrã. ⁵ Baribɫɫ ãcõrëba zocãrãda bié unusia ãdjia o panana carea. Mañ bãrã ëjũã põãsa ewaraga ðlde quinisidaa.

⁶ Mañ ewaride mãwãnaba dadjirãa cawabi ðla ne cadjiruara awuaðié panɫda ãdjirãba awuapedada quiĩrãca. ⁷ Jɫwaba oda ãcõrëra ëpërãnadua ãcɫɫ ãdjirãba ëpëpedada quiĩrãca.§ ãcõrë Bedeade ãdjirãnebemada nãwã ðl ðla: “Ëberãrãra chũpanenapeda ðsriða ábaa ne co duanasidaa idjaba itua do duanasidaa. Mãwãnacarea pirabaridapeda ãdji cacuaba o quiĩrã ðla o duanesidaa.”*

⁸ Dadjirãba auðuada odié panɫa ãcɫɫ ãdjirãba opeðada quiĩrãca. ãdjia mãwã o panɫ carea ewari abalde veintitres mil quinisidaa.† ⁹ Idjaba ãcõrëba sãwã oi cawaya dadjirãba bié odié panɫa ãcɫɫ ãdjirãba opeðada

* 10:1 Numero 10:34; Exodo 14:1-31. † 10:3 Exodo 16:4,35. ‡ 10:4

Exodo 17:6; Numero 20:11. § 10:7 Exodo 32:1-35. * 10:7 Exodo 32:6.

† 10:8 Numero 25:1-9.

quĩrãca. Mañ carea ãdjirãra damaba zocãrã cácuapeða quĩnisidaa.† 10 Idjaba sobié panlneba Æcõrënebemada bié bedearãnadua λcλrλ ãdjirãba opeðaða quĩrãca. Mañ carea bajãnebema nezoca dadji quinibibariba ãdjirãra zocãrã quinibisia.§

11 Jũma ãdjirã mãwãnaba unubi ɓla sãwã Æcõrëba cadjiruara cawa obarida. Mañglra Æcõrë Bedeade ɓl ɓla dadjirã nañ jĩrũarebema ewaride ɓearãba abari quĩrãca orãnamãrëã. 12 Mañ bërã aɓalɓa bio ijã ɓlda crĩcha ɓlɓlɓl, ara iduɓa quĩrãcuíta ɓaida ɓla cadjiruade ɓae amaaba. 13 Dadji cadjiruade ɓaebida ɓl crĩchada bãrãmaa zebaria jũmarãmaa zebari quĩrãca. Bariblɓl Æcõrëra bedeã aɓa ɓla. Mañ crĩchara poya droadaéɓlɓl, idjia idu jũmawãyã zebiã. Idjaba mañ crĩcha zebɓlɓde Æcõrëba carebaya droadapeða êdrɓdamãrëã.

14 Mañ carea mñ djabarã, jɓwaba oða ãcõrëra igaraðadua. 15 Mña bãrãa bedeabɓlɓa crĩcha cawa ɓearãa bedeabɓlɓ quĩrãca. Bio crĩchaðadua mña jara ɓlra wãrã cawaya. 16 Crito quĩrãnebaði carea cobadara co panlne dadjirãba uva ɓa tazade ɓl carea Æcõrëa bia ɓlaða adapeða dobadaa. Mañ doɓɓdade unubibadaa dadjirãra Crito oadeba idji ume ãbaa panɓda. Idjaba pañ cõrãcuade cobɓdade unubibadaa Crito nañ djarade bia mĩgaðadeba dadjirãra idji ume ãbaa panɓda. 17 Dadjirãba pañ aɓa ɓlda zocãrã cõrãcuapeða cobadaa. Ara mañ quĩrãca dadjirãra zocãrã panlmĩna cacua aɓa ɓl quĩrãca panɓa.

18 Israelerãba obadaðebemada crĩchaðadua. Ædjirãba animarã Æcõrëa babue diabɓdade mañ djaradebemada cobadaa. Mañ cobɓdade unubibadaa Æcõrëra êpë panɓda. (Ara mañ quĩrãca aɓalɓa jɓwaba oða ãcõrëa nedjara

† 10:9 Numero 21:4-9. § 10:10 Numero 16:41-50.

diada debemada coibara, unubiya mañ jawaba oda acõrera epẽ bada.) ¹⁹ Baribara mla jarae bla jawaba oda acõrera wara arada. Jawaba oda acõrea nedjara diadara ara jawabema djara quira bla. ²⁰ Mawamina Acõre adua beaba nedjarada adji jawaba oda acõrea diadade warada jaira dia panla. Acõrea dia panlea. Baraba mañ djarara coibara, unubidia jaida epẽ panla. Malgara mla quira. ²¹ Jaia diada tazade bada baraba doibara, Jesucrito oa quiraneba careabema tazade bada dodie panla. Jaia djico diadada baraba coibara, dadjira Boro quiraneba careabema cobadara codie panla. ²² Mawa oibara djidjira Boroa quirubidaeca? Djidjira idji cayabara lalara panla?

Juma odadua djabaraba bia crichadamare

²³ Alalaba jara panla dadjia o quira bla juma oida bada. Baribara mla jaraya: ne juma oida lamina juma dadjia o quira bla dadjira carebaca. Warada juma dadjia o quira bla oida lamina juma malgalba djabaraba carebaca. ²⁴ Ni abalaba ara idji bia baira jara bai bla, atebara dewarada bia beadamare jara baida bla.

²⁵ Nedjara nedobuebadama nedodada coida panla. Baribara bara cricha arina amaaba iwidiradua mañ nedjarara jawaba oda acõrea diada basi cawaya. ²⁶ Nañ ejura, ne juma nañ ejura ne numla sida dadjira Boro Acõreba osia. Mañ bere ne jumada coida panla.

²⁷ Jesu ijae bla bada ne comare edoibara, malne wa quiraibara, wadua. Idjia diabara codua. Ba cricha arina amaaba iwidiradua mañ djicora jawaba oda acõrea diada basi cawaya. ²⁸ Baribara abalaba nedjarara jawaba oda

ãcõrëa diaadaa aibara, corãdua idji cricha arĩ amaaba.*

²⁹ Mla jaraé bla bārāmaarā mañ djicora cocara panla. Baribara dewaraba māwā cricha labara, idji crichara arīya.

Abaaba nāwā crichaisicada: “Mla o quĩrĩã bla oblarde ababa bié crichaibara, ¿mañgara ocara laca? ¿Mla o quĩrĩã bla quĩrãca oida lécã? ³⁰ Mla cobara carea Ācõrëa bia blaada aibara, ¿cārë cārëa dewaraba mlda bié jaraida bla? Bié jaraié bla.”

³¹ Baribara mla jaraya: bārã ne co panne, ne o panne bida jūma oadua eberārãba Ācõrëda bia jaraadamārëa.

³² Bārãba ne o panneba judiorãra, judiorãera, Ācõrë eberārã sida cadjiruade baebirãnadua. ³³ Ara mañ quĩrãca mla o ladeba jūmarãa bia crichabi quĩrĩã bla. Ababe mldjidra bia bai carea jaraaca, atera eberārã zocārã bia baadamārëa jarabaria. Māwā mla o ladeba adjirãba Critora ijãnia Ācõrëba edra edamārëa.

11

¹ Mla Crito nĩbaada quĩrãca nĩbabari bërã mla quĩrãca nĩbaadaua.

*Djabaw*erārã boro añebaribadaebema

² Djabarã, ewariza mla quĩrãneba panl bërã idjaba mla jaradiadara epë panl bërã bārãra bia jaraya. ³ Mla quĩrĩã bla bārãba cawadida Critora umaquĩrã Boroda, umaquĩrãra dji wërã boroda, idjaba Ācõrëra Crito Boroda.

⁴ Djabarã ābaa dji jare panne umaquĩrãda boro añebaripeada Ācõrëa iwidibara wa Ācõrëneba bedeaiabara, idji Boro Critora wayaé bla unubi bla. ⁵ Baribara wërãba

* ^{10:28} Griego bedeadẽ lara cartade idjaba nañ sida lã bla: “Nañ ejũara, ne jūma nañ ejũane nūma sida dadjirã Boro Ācõrëba osia.”

Ãcõrẽa iwidi ðade wa Ãcõrẽneba bedeã ðade boro ânẽbar-
iẽbɾɿ, idji quimara wayaé ðada unubi ða. Mãwã o ðara
borobichia tɿ ðɿ quĩrãca ða. ⁶ Wẽrãda boro ânẽbari
quĩrãéɸɾɿ, borobichia tɿda ða. Baribɾɿ borobichia
tɿsira peraida ðɿ bẽrã boro ânẽbarida ða.

⁷ Djabarã ábaa dji jɾe panɿne umaquĩrãrãda boro
ânẽbaridié panɿa Ãcõrẽba ara idji quĩrãca oãda bẽrã
idjaba umaquĩrãrãba Ãcõrẽra ádji boroda unubi panɿ
bẽrã. Baribɾɿ wẽrãrãba unubi panɿa umaquĩrãra ádji
boroda. ⁸ Ãcõrẽba umaquĩrãra wẽrãneba oé basía, áte-
bɾɿ wẽrãra umaquĩrãneba osia. ⁹ Idjaba umaquĩrãra oé
basía wẽrã carebamãrẽã, átebɾɿ wẽrãda osia umaquĩrã
carebamãrẽã. ¹⁰ Mã carea djabarã ábaa dji jɾe panɿne
wẽrãba idji borora ânẽbarida ða unubi carea dji quimara
idji boroda. Mãwã oida ða bajãnebema nezocarãba bia
ununamãrẽã.

¹¹ Baribɾɿ Jesucrito ijã ðea bẽrã wẽrãba idji quimada
carebaida ða idjaba umaquĩrãba idji quimada carebaida
ða. ¹² Naãrãbema wẽrãda umaquĩrãneba zesia. Ma-
maɿba ãtaa umaquĩrãra wẽrãba tobaria. Baribɾɿ wãrãda
jũmaena Ãcõrẽneba ze panɿa.

¹³ Bãrãmaarã, ¿bia ðaca wẽrãba boro ânẽbariéne
Ãcõrẽa iwidida? Bio crĩchãdua bia ða cawaya. ¹⁴ Ara
dadji ðeãdeba cawa panɿa umaquĩrãba buãda ureabisira
peraida ðada. ¹⁵ Baribɾɿ wẽrã buãda urea ðara bia un-
ubadaa. Ãcõrẽba wẽrã buãdara diasia boro ânẽbarimãrẽã.
¹⁶ Bariduada mãɿɿ carea caicaya ðeibɾɿ, mã naãda
idjía jaraya: daiba, Ãcõrẽ éberãrã biã awara oãcaa.

Crito quĩrãnebaãdi carea cobada djabarãba ãi opeãda

¹⁷ Naã ðabɾɿde mã bãrãra poya bia jaraéa. Bãrã ábaa
dji jɾeɸdaãde quĩrãipa oãcaa. Bia panani cãyãbara bié
panebadaa. ¹⁸ Naãrã jaraya mã úrĩ ðada bãrãra ábaa

dji jare duanane crîcha awara awara duanabarida. Mañ bedeara jûma wârãé sida m̃la ijābaria. ¹⁹ Wārāda bārāra crîcha awara awara duananeba ebuēda ðaya cairādrl Ācōrēba bia unu ðlda. ²⁰ Bārã ābaa dji jare duanane Crito quĩrānebađi carea cobadara quĩrāipa cođacaa. Ācōrēmaa mañ co panlra wārã araéa. ²¹ Jūmarã jūēni naēna bādjiza enepedadara cobadaa. Mañne ĩclrlra jarra duanebaria idjaba ĩclrlra beu duanebaria. ²² ¿Bārāra de neé ðeaca mama ne cođi carea? ¿Bārāba Ācōrē ēberārāra igara panléca? ¿Mañba dji ne neé queðeara perabi panléca? ¿M̃la cārēda jarai? ¿Mañgl carea m̃la bārāra bia jaraica? Mañ carea bia jaraéa.

Crito quĩrānebađi carea cobada

²³ M̃la bārāa jaradiadara dadjirã Boro Jesudeba cawasia. Mañglra nāwã ðla: diamasi dadjirã Boro Jesu jidabi naēna idji jlwade pałda edasia. ²⁴ Ācōrēa bia ðlada apeđa cōrācuablrlde jarasia: “Edadadua. Cođadua.* Nañra m̃ cacuaa, bārã carea diablrla. M̃ quĩrānebađi carea ara mañ quĩrāca o pananadua.” ²⁵ Ara mañ quĩrāca ne copeđadacarea tazara idji jlwade edapeđa jarasia: “Nañ tazade ðlra m̃ oaa. M̃ oadeba Ācōrēba bārã ume beđea djiwidida ðlbrlra. Nañ dobladaza m̃ quĩrānebađi carea dođadua.”

²⁶ Dadjirã Boro Jesu zablrlmisa mañ pañ cobldaza idjaba mañ tazade ðl dobladaza bārāba idji beudadebe-mada jara panla. ²⁷ Mañ carea bariduaba dadjirã Boro wayaé mañ pałda coibrll, mañ tazade ðlda doibrll, cadjiruada o ðla. Dadjirã Boro cacuara, oa sida sirié ðlda crîcha ðla. ²⁸ Mañ pañ coi naēna, mañ tazade ðl doi

* 11:24 Edadadua. Cođadua. Griego beðeade ĩclrl cartade mañra neéa.

naëna dadjiza bio aclida ðla wãrãda dadjirã Boro waya ðl cawaya. ²⁹ Dadjirã Boro Jesu cacua wayaé ðlba mañ pañda coiblrɿ, mañ tazade ðlda doiblrɿ, Æcõrëba cawa oya.† ³⁰ Mañ carea zocãrã bãrãra cacua bié ðeaa, cacua norrabari ðeaa, idjaba ðcɿlrɿ beusidaa. ³¹ Bariblrɿ ara dadjiza bio quĩrãcuíta aclida panla jipa o panl cawaya. Mãwãra Æcõrëba cawa oéa. ³² Dadjirã Boroba ubaria jipa nĩbadamãrëã. Mãwã dadjirãra nañ ëjũãne ðea ume bié ðléa.

³³ Mañ bërã mñ djabarã, dadjirã Boro quĩrãnebaði carea cobadara obɿdade jũmarãda jãñadua ábaa codi carea. ³⁴ Ábaɿda jarra ðlblrɿ idji díguída ne coida ðla. Mãwã ábaa dji jɿreɿdade Æcõrëba bãrãra cawa oéa bié o panl carea. Mña waði jaradiaida ðlra jãmaa wãblrɿde jũma jaradiaya.

12

Æcõrë Jaureba obi ðɿdebeba

¹ Djabarã, mña quĩrã ðla Æcõrë Jaureba obi ðɿdebe-mada bãrãba bio cawaðida. ² Bãrãba cawa panla Æcõrë adua ðeaside baridua carea ã crĩchabadjida. Mañ bërã jɿwaba oda Æcõrë ðeada ëpëbadjidaa. Mañra zocai ðeaé bërã beðeada. ³ Mañ carea mña quĩrã ðla bãrãba nañda cawaðida: Æcõrë Jaureðeba beðea ðlba Jesura bié ðlada acaa. Idjaba Æcõrë Jaureðeba beðeaé ðlba Jesura jũmarã Boroada acaa.

⁴ Æcõrë Jaure aba ðlba dadjirã dia ðla ne quĩrãtanoa oðamãrëã. ⁵ Dadjirã Boro aba ðl itea ne quĩrãtanoa

---

† 11:29 ðcɿlrɿba crĩchabadaa Pauloba “Jesu cacua wayaé ðl” aside jara ðasida “Jesu ëberãrã wayaé ðl.”

obadaa. ⁶ Ācōrē aḅa ḅaba dadjirāa ne quīrātanoa obi ḅla. Idjiablra dadjirāneba maḅra jūma obaria.

⁷ Ācōrē Jaureba dadjirāza ne obitaria djabarā jūmarāda carebaḅamārēā. ⁸ Ācōrē Jaureba ḅcrla dia ḅla idji necawaḅeba poya beḅeḅamārēā. Aḅari Ācōrē Jaureba ḅcrla dia ḅla idjideba cawapeḅada poya jaradiḅamārēā. ⁹ Aḅari Ācōrē Jaureba ḅcrla dia ḅla poya bio iḅā pananamārēā. Idjaba aḅari Ācōrē Jaureba ḅcrla dia ḅla cacua bié beara poya biabiḅamārēā. ¹⁰ Idjaba Ācōrē Jaureba ḅcrla dia ḅla ne ununacada poya oḅamārēā. ḅcrla dia ḅla poya Ācōrēneba beḅeḅamārēā. ḅcrla dia ḅla poya cawaḅamārēā aḅalḅa Ācōrē Jaureḅeba beḅeḅa ḅda wa jaideba beḅeḅa ḅda. Idjaba ḅcrla dia ḅla quīrātanoa dadjia ūrīnaca beḅeḅe beḅeḅamārēā. Idjaba ḅcrla dia ḅla dadjia ūrīnaca beḅeḅe jaraḅara cawa jaraḅamārēā. ¹¹ Aḅari Ācōrē Jaureba jūma maḅra obi ḅla. Idjia dadjirāza obi ḅla idjia quīrīā ḅl quīrāca.

¹² Dadji cacuara aḅa ḅla. Bariblra dadji cacuaḅe ne jūmada eropanla. Critora idji iḅā bea ume ara maḅ quīrāca panla. ¹³ ḅcrla dadjirāra judiorāa, ḅcrlara judiorāéa, ḅcrlara nezocarāa, ḅcrlara nezocarāéa. Bariblra aḅari Ācōrē Jaureba dadjirā jūmarāda cacua aḅalḅe ḅasia.* Jūma dadjirāba aḅari Ācōrē Jaureda edasiḅaa.

¹⁴ Dadji cacuaḅe ne jūmada eropanla. Bariblra dadji cacuaḅe beara aḅarica beaéa. ¹⁵ Dadji jīrūba jaraiblra: “Maḅra jḅwaé bērā naḅ cacuaḅebemaéa,” maḅba ḅwārāda dadji cacuaḅebemaéca? ¹⁶ Idjaba cḅwḅlra jaraiblra:

* ^{12:13} ḅasia. Griego beḅeḅe ḅl ḅla “borocuesia.” Naḅ versículoḅe maḅ beḅeḅeba jaraé ḅla baidoḅe borocueḅeḅemada, āteblra jara ḅla Ācōrē Jaureba Crito iḅā ḅlra idji ume ābaa ḅḅeḅeḅemada.

“Māra daué bērā nañ cacuaðebemaéa,” mañba ¿wārāda dadji cacuaðebemaéca? ¹⁷ Dadji cacuaðe ababe dauda ðabara ¿cārēba ūrīcasi? Dadji cacuaðe ababe cλwλrλda ðabara ¿cārēba ĩcasi? ¹⁸ Ācōrēba dadji cacuaðe ne jūmada ðasia idjia quīrīā ðaða quīrāca. ¹⁹ Dadji cacuaðe ðeara jūma abarica ðaðabara cacuara neé bacasia. ²⁰ Dadji cacuaðe ne jūmada eropanλmīna dadji cacuara aba ðla.

²¹ Mañ bērā dauba jλwaa poya jaraéa: “Bλ neé māra bia ðaya.” Idjaba boroba jīrūa poya jaraéa: “Bārā neé māra bia ðaya.” ²² Wārāda nañ cacuaðe ðeara ĩcλrλ dadjirāmaarā mācua sirié ðeaa. Baribλrλ maλgλ neé dadji cacuara bia ðacaa. ²³ Idjaba nañ cacuaðe ðea dadjirāmaarā mācuaé ðeara biara djiobadaa bia ununamārēā. Idjaba nañ cacuaðe ðea dadjia unubidíé panλra quīrācuīta mērābadaa. ²⁴ Baribλrλ dadji cacuaðe quīrāwārēā ðeara mērānacaa. Ācōrēba dadji cacuaðe ðeara jūma aride osia. Dadjia unubidaca siða osia bia wagaðamārēā. ²⁵ Māwā osia dadji cacuara bié ðerāmārēā, ātebrλrλ dadji cacuaðe ðeara dji careba pananamārēā. ²⁶ Dadji cacuaðebemada aba puaiβrλ, jūmaena puabaria. Ara mañ quīrāca dadji cacuaðebemada aba bia jaradibλrλ, jūmaena capipia ðabaria.

²⁷ Ara mañ quīrāca bārāra jūma ābaa Crito cacua quīrāca panλa. Bārāra idji cacuaðebemārāa. ²⁸ Ācōrēba djabarā tāēna Jesucritoba diabueðarāda nañrā ðasia. Mañare idjiðeaba beðeabadarāda ðasia. Mañare idji beðea jaradiabadarāda ðasia. Mañare ĩcλrλda ðasia ne ununacada poya oðamārēā, ĩcλrλda ðasia cacua bié ðeara poya biabidamārēā, ĩcλrλda ðasia djabarā carebaðamārēā, ĩcλrλda ðasia djabarā cawa jipa edeðamārēā, idjaba ĩcλrλda ðasia quīrātanoa dadjia ūrīnaca beðeade

djārāba bié ođara jūma droabaria, ne jūma biada ijābaria, jūma bia odjamārēã jļābaria, idjaba ne jūmane droa ģabaria.

⁸ Quĩrĩara jōcaa. Baribɿɿ ewari aba Ācōrēneba bedē-abadara waa bedēadaéa, dadjia ũrĩnaca bedēade bedē-abadara waa bedēadaéa, Ācōrē Jauredeba cawapedada jaradiabadaba waa jaradiadaéa. ⁹ Dadjirāba ababe maĩrĩ cawa panɿa idjaba Ācōrēneba maĩrĩ bedēabadaa. ¹⁰ Baribɿɿ dji biara ģ zebɿɿde maļ maĩrĩ ģɿa jōya. Maļne ne jūmada cawadā. ¹¹ Mļ wadĩ caibe queraside warra zaque quĩrāca bedēabadjia idjaba warra zaque quĩrāca crĩchabadjia. Baribɿɿ drōã ģedacarea warra zaque quĩrāca ģadara idu ģɿsia. ¹² Ara nawena dadjirāba Ācōrēnebemada jarijaria unu panɿa quĩrā acɿbadade unu panɿ quĩrāca. Baribɿɿ ewari aba dadjirāba jūma ebuđa ununia sāvābɿɿ ģada. Ara nawena mļa maĩrĩ cawa ģla, baribɿɿ ewari aba jūma cawaya Ācōrēba mļ cawa ģla quĩrāca. ¹³ Naļ ũbea panɿra jōcaa: ne jūma biada ijā ģaida, jūma bia odjamārēã jļā ģaida idjaba quĩrĩada. Baribɿɿ maļ ũbeadebemada quĩrĩada biara ģla.

14

Dadjia ũrĩnaca bedēade bedēabadađebema

¹ Quĩrĩada biara ēpēnadua. Idjaba Ācōrē Jaureba obi ģɿa jūma o quĩrĩānadua. Baribɿɿ biara Ācōrēneba bedēadida quĩrĩānadua. ² Dadjia ũrĩnaca bedēade bedēa ģɿba ēberārāa bedēa ģléa, idjia jarabɿɿra ni abalba cawa ũrĩnaca bēřā. Ababe Ācōrēa bedēa ģla. Dadjia cawadacada Ācōrē Jauredeba bedēa ģla. ³ Baribɿɿ Ācōrēneba bedēa ģɿba ēberārāa bedēa ģla biara ijā-namārēã, zareaara ģeadamārēã, idjaba sobiadamārēã. ⁴ Dadjia ũrĩnaca bedēade bedēa ģɿba ara idjida careba

ɸla biara ijāi carea. Baribɸɸɸ Ācōrēneba beɸea ɸɸba djabarāda careba ɸla biara ijānamārēā.

⁵ Mɸmaarā jūma bārāra dadjia ūrīnaca beɸeade poya beɸeabɸɸdabara bia ɸacasia. Baribɸɸɸ jūmarāda Ācōrēneba poya beɸeabɸɸdabara biara ɸacasia. Wārāda dadjia ūrīnaca beɸeade beɸeai cāyābara Ācōrēneba beɸeaida biara ɸla. Baribɸɸɸ aɸalɸa dadjia ūrīnaca beɸeade beɸeapeɸa cawa jaraibɸɸɸ, maɸ siɸa bia ɸla. Djabarāba cawa ūrīnapɸa Ācōrēra biara ijānia. ⁶ Maɸ carea djabarā, mɸda bārāmaa wāpeɸa dadjia ūrīnaca beɸeade beɸeaibɸɸɸ, ɸbārāda sāwā carebai? Carebaéā. Baribɸɸɸ dadjia ūrībada beɸeade Ācōrēba mɸa cawabiɸada jaraibɸɸɸ, wa Ācōrē necawaaɸeba beɸeaibɸɸɸ, wa Ācōrēneba beɸeaibɸɸɸ, wa Ācōrē beɸeada jaradiaibɸɸɸ poya carebaya.

⁷ Ara maɸ quīrāca aɸalɸa chiruda wa arpada zaibɸɸɸ baribɸɸɸ jipa zaéɸɸɸ, jīgua ɸlmīna dadjia cawaɸaéā cārē trɸābida za ɸɸda. ⁸ Cachiru siɸa jipa zaéɸɸɸ, ɸsordaorāda sāwā isabe cobeadī djōni carea? ⁹ Ara maɸ quīrāca bārāba ūrībada beɸeade beɸeadaéɸɸɸ, ēberārāba ɸsāwā cawadī bārāba jara panɸda? Māwā beɸeadibɸɸɸ, bārāra ara jāwā beɸea panɸa. ¹⁰ Naɸ ējūāne beɸea quīrātanoa baraa. Maɸ beɸeaza dji cawa ɸɸba cawa ūrībaria. ¹¹ Baribɸɸɸ mɸa maɸ beɸeada adua ɸɸbɸɸɸ, dji beɸeabɸɸɸmaarā mɸra drua āībema quīrāca ɸla, idjaba mɸmaarā idjida drua āībema quīrāca ɸla. ¹² Bārāra ara maɸ quīrāca ɸea. Ācōrē Jaureba obi ɸɸra bārāba bio o quīrīā panɸ bērā djabarā carebai careabemada biara o quīrīānadia ādjirāba biara Ācōrēra ijānamārēā.

¹³ Maɸ carea dadjia ūrīnaca beɸeade beɸea ɸɸba Ācōrēa iwīɸida ɸla ara idjia jaradara poya cawa jarai carea.

¹⁴ Dadjia ūrīnaca beɸeade mɸa Ācōrēa iwīɸibɸɸɸ, mɸ

jaureba iwidi ðla. Baribɾɾɾ m̄la adua ðla cārēda iwidi ðlda. ¹⁵ Māwāra çsāwā jipaara oi? M̄l jaureba Ācōrēa iwidiya baribɾɾɾ m̄la cawa ðl bedeade biða iwidiya. M̄l jaureba Ācōrēa bia jara trlāya, baribɾɾɾ m̄la cawa ðl bedeade biða trlāya. ¹⁶ Bɾl jaureba Ācōrēa bia bedeaibɾɾɾ, bla jaraða cawa ūrīcaba çsāwā wārāana ai? ¹⁷ Wārāda bla māwā bedeaibɾɾɾde Ācōrēa bia bedea ðla, baribɾɾɾ dewararāda carebaé ðla biara ijānamārēa. ¹⁸ M̄la Ācōrēa bia ðlaða abaria m̄ra bārā cāyābara dadjia ūrīnaca bedeade auðuara bedeabari bērā. ¹⁹ Baribɾɾɾ djabarā dji jɾre duanɾne m̄maara dadjia ūrīnaca bedeade dārā bedei cāyābara biara ðla dadjia ūrībada bedeade dārāē jaradiaida.†

²⁰ Djabarā, warra zaquerā quīrāca ðeadaɾua. Ādjirāba cadjiruada bio adua panɾa. Baribɾɾɾ Ācōrē Jaureba obi ðlðebemada drōārā quīrāca crīcha ðeadaɾua. Waa warra zaquerā quīrāca crīcharānada. ²¹ Ācōrē Bedeade nāwā ðl ðla: “Dadjirā Boroba jara ðla: m̄ra naɾ puru ume drua āībemarā iteðeba, ādjia ūrīnaca bedeaɾada ēberārāneba bedeaɾa. Māwāmīna m̄l bedeara ūrī ama panania.”‡ ²² Maɾba cawa panɾa dadjia ūrīnaca bedeade bedeaɾa Jesu ijā ðea carea ðléda, ātebɾɾɾ Jesu ijāē ðea unubi ðla Ācōrēba cawa oida.§ Baribɾɾɾ Ācōrēneba

* ^{14:16} Wārāana ai. Griego bedeade ðl ðla: “Amén.” Maɾ bedeara hebreo bedea. Crīchada umé jara ðla. Eðaude jara ðla “bia ðla māwā ðaida” idjaba eðaude jara ðla “wārā.” † ^{14:19} Dārā bedei. Griego bedeade ðl ðla “bedea die mil.” Dārāē. Griego bedeade ðl ðla “bedea juesumabe.” ‡ ^{14:21} Isaías 28:11-12. Ācōrēba israelerāa jarasia ādjia ijānaé panɾ carea drua āībemarāba ādjirāra āyā edeðida. § ^{14:22} Jesu ijāē ðea unubi ðla Ācōrēba cawa oida. Griego bedeade maɾra ebuða ðléa.

bedeaira Jesu ijã bea carea ðla, Jesu ijãé bea carea ðléa. ²³ Mañ carea djabarã ábaa dji jãre duanane jûmarãda dadjia ùrĩnaca bedeade beæa duananibãrã, mañne ãcãrã Jesu ijãé beada wa ãcõrẽ beæa ùrĩ quĩrĩã beada eða zesidara çãdjia jaraðáéca bãrãra quĩrãé duanãda? ²⁴ Baribãrã jûmarãda ãcõrẽneba bedeaðibãrã, mañne Jesu ijãé ðãda wa ãcõrẽ beæa ùrĩ quĩrĩã ðãda eða zesira bãrãba jara panã ùrĩ ðãðeba idjia cawaya cadjirua obarida idjaba ãcõrẽ quĩrãpita bedeade ðãda. ²⁵ Idji soðe mërã eroðaðara ebuða cawaya. Mañne çĩrãborode coðepeda ãcõrẽa bia bedeaya idjaba jaraya ãcõrẽra wãrãda bãrã ume ðãda.

Ábaa dji jãre ðãde jûma quĩrãipa oðadua

²⁶ Mañ carea djabarã, çãwã jipaara oði? Bãrã ábaa dji jãre panãne ãcãrãba trããbi ãcõrẽ Bedeadebemada trããnida panã, ãcãrãba ãcõrẽ beðara jaradiãida panã, ãcãrãba ãcõrẽba cawabiðada jaraðida panã, ãcãrãba dadjia ùrĩnaca bedeade bedeãida panã, idjaba ãcãrãba mañ beðaðara cawa jaraðida panã. Baribãrã jûma mañgãra oðida panã djabarãba biara ijãnamãrẽã. ²⁷ Dadjia ùrĩnaca bedeade bedeaðibãrã, djaba umé wa ùbeabe mãwã bedeãida panã. Baribãrã aba aba bedeãida panã. Bedeaðacarea abãlba mañ beðaðara cawa jaraida ðla. ²⁸ Baribãrã djabarã ábaa dji jãre panãne mañ beðaða cawa jarabarida neéãrã, dadjia ùrĩnaca bedeade beæa quĩrĩã ðãra çuþea ðãida ðla. Idji çĩçhade ãcõrẽa çuþea bedeãida ðla.

²⁹ Ara mañ quĩrãca ãcõrẽneba bedeabadara umé wa ùbea bedeãida panã. Mañne jûmarãba ãdjia beæa panãra quĩrãcuita ùrĩnida panã wãrã cawaya. ³⁰ Djaba aba beæa ðãde ãcõrẽba dji ùrĩ duanãnebema abãla ne cawabisira, dji beæa ðãba mañ djabara idu bedeãida ðla.

³¹ Jūmarāda aba aba Ācōrēneba bedeadida panla cawa wānamārēā idjaba biara ijānamārēā. ³² Ācōrēneba bedēabarira cawaēne bedēa nūmecaa, ātebrɿɿ poya jlābaria bedēai carea. ³³ Ācōrēba ɿɿga nūmēbicaa, ātebrɿɿ necai ɿaida diabarua.

³⁴ Ācōrē ēberārā ābaa dji jɿrebrɿɿdaza wērārāra bedead-
-iē panla, ātebrɿɿ chupea ūrīnida panla. Ādji quima bedēara ijā beadida panla judiorā leyba jara ɿɿ quīrāca. ³⁵ Wērārāba iwīdī quīrīānibrɿɿ, diguidā panlne ādji quimaa iwīdidida panla. Djabarā ābaa dji jɿre duanlne wērā bedēaira biē ɿla.

³⁶ Ācōrē bedēara bārāneba zesica? ĶAbabe bārāma zesica? ³⁷ Bariduaba Ācōrēneba bedēabarida crīcha ɿɿbrɿɿ, wa Ācōrē Jauredēba ne o ɿɿda crīcha ɿɿbrɿɿ, maļ ēberāba jaraya mļa naļ cartadē ɿɿbrɿɿra dadjirā Boroba obi ɿɿda. ³⁸ Bariduaba maļgɿda igarabrɿɿ, idji sīda igaradadua.

³⁹ Maļba djabarā, biara jɿrɿɿdada Ācōrēneba bedead-
-ida. Idjaba dadjia ūrīnaca bedēadē bedēabadara idu bedēabidadua. ⁴⁰ Baribrɿɿ jūmaena quīrācuīta quīrāipa oɿadua.

15

Crito ārēbadēdebema

¹ Maļ awara djabarā, mļa bārāa quīrānebabiya bedēa bia Jesucritodēbema mļa bārāa jaradiadada. Maļ bedēara bārāba mļneba cawasiđaa idjaba bio ijā panla. ² Mļa jaradiadara wārāda ijā pananibrɿɿ, Ācōrēba ēdrɿ edaya. Ījā pananaēbrɿɿ, bādji quīrīābe ijāsīđaa.

³ Mļa cawada crīcha dromaara ɿɿda naārā bārāa jaradiasia. Naļgɿ basía: Critora dadjirā cadjirua carea beusia Ācōrē Bedēadē ɿɿ ɿɿ quīrāca.* ⁴ Idjira tɿbarisīđaa,

* 15:3 *Isaía* 53:5-12.

mañbe ewari ùbeade beu badada ãrēbasia ãcōrē Bedeade
 ḅ́ ḅ́ quĩrāca.† ⁵ ãrēbadacarea ara idjida Pedroa un-
 ubisia.‡ Mañare idjia doce edađarāa ara idjida un-
 ubisia. ⁶ Māwānacarea ara idjida djabarā quiniento auđu
 ābaa pańla unubisia. Ādjirānebemada ḅ́cḅḅ́ jaidasiđaa
 baribḅḅ́ zocārā wađibiđa zocai panḅḅ́. ⁷ Mañ quiniento
 djabarāba Jesu unupeđadacarea ara idjida Santiagoa un-
 ubisia.§ Māwānacarea ara idjida jūma idjia diabueđarāa
 unubisia.

⁸ Jĩrũare ḿla unubisia. Ḿra warra ḅ́radḅḅ́ quĩrāca
 dji bié badamĩna māwā unubisia.* ⁹ Wārāda ḿra Jesu-
 critoba diabueđadebema dji edaara ḅ́la. Ācōrē ēberārā
 bié oi carea ēpē ḅ́ada bērā bia ḅ́léa ēberārāba ḿra
 idjia diabueđada jaradamarēā. ¹⁰ Baribḅḅ́ Ācōrēba idji
 biađeba ḿra ḅ́sia Jesucritoba diabueđada ḅ́amarēā. Idji
 quĩrĩābe ḿra māwā ḅ́lé basía. Āteḅḅ́ jūma Jesu-
 critoba diabueđarā cāyābara ḿla idji itea auđuara o ḅ́la.
 Baribḅḅ́ ara ḿdjideba māwā oé ḅ́la. Ācōrēḅḅ́ idji
 biađeba ḿra careba ḅ́la māwā omārēā. ¹¹ Waabema
 Jesuba diabueđarāba idjidebemada jaradia panḅḅ́ wa
 ḿla jaradia ḅ́ḅḅ́, abarida jaradia panḅḅ́. Idjaba bārāba
 ara mañ beđeara ijāsidaa.

Djabarā beupeđada ãrēbađidebema

¹² Dairāba Crito ãrēbadadebemada jaradia panḅḅ́.
 Mañda ¿sāwā ḅ́cḅḅ́ bārānebemaba beupeđadara
 ãrēbađeána a panḅḅ́? ¹³ Beupeđadada ãrēbađeḅḅ́,
 mañba jara ḅ́la Crito sida ãrēbaé basida. ¹⁴ Critoda
 ãrēbaé basibḅḅ́, māwāra dadji quĩrĩābe jaradia panḅḅ́

† 15:4 Salmo 16:8-11; Isaía 26:19. ‡ 15:5 Pedro. Griego bedeade ḅ́ ḅ́la
 “Cepa.” § 15:7 Santiago. Santiagora idjaba Jacobo abadaa. Idjira Jesu
 djaba basía. * 15:8 Hecho 9:1-6.

idjaba bārāba bādji quĩrĩābe idjira ijā panla. ¹⁵⁻¹⁶ Critoda ĩrēbaé basiblr̄l, Ācōrēba idji ĩrēbabisiada abldade daiba Ācōrēnebemada sewada jara panla. Wārāda beupeadaada ĩrēbadaéblr̄l, maĭba jara ĩla Crito sida ĩrēbaé basida. ¹⁷ Critoda ĩrēbaé basiblr̄l, bādji quĩrĩābe idjira ijā panla idjaba wađibiada cadjiruade panla. ¹⁸ Māwāra jūma Crito ijā ĩea beupeadara aduasiada. ¹⁹ Dadjirāba Critodeba ababe naĭ ējūāne bia beadida crĩcha panlblr̄l, jūmarā cāyābara miā djuburiara panla.

²⁰ Bariblr̄l Ācōrēba wārāda Critora beu baada ĩrēbabisia. Beupeadaadebemada idjidrl̄ dji naārā ĩrēbaada. Māwā Ācōrēba unubisia jūma idjiderā sida wārāda ĩrēbaada. ²¹ Ēberā abalba cadjirua oda carea dadjirāra beudia. Ara maĭ quĩrāca ēberā abalba bia oda carea dadjirāra ĩrēbaada. ²² Jūmarāda Adaĭneba zepedada bēra beubadaa. Ara maĭ quĩrāca Critodeba jūma idjiderāda wayacusa zocai panania. ²³ Critoda naārā ĩrēbasia. Idji waya zeblr̄lde idjiderāda ĩrēbaada. ²⁴ Māwānacarea naĭ ējūāra jōya. Maĭ ewaride Critoba jai bororāda, jai dromarāda, jai mēsrā ĩea sida jūma poyaya. Maĭbe idji puruda dadji Zeza Ācōrēa diaya.

²⁵ Wārāda Critora jūmarā boroda ĩaida ĩla aba jūma idji dji quĩrūra poyablr̄lada.† ²⁶ Jĩrūare idjia dadji beuira jōbiya, maĭgl̄ sida idji ume dji quĩrū bēra. ²⁷ Ācōrē Bedeade jara ĩla: “ĩla ne jūmada idji jlwaeda ĩlsia.”‡ Ne jūma Crito jlwaeda ĩlsida jara ĩmĩna ebuda ĩla Ācōrēba ara idjida Crito jlwaeda ĩlé basida. Ācōrēblr̄l ne jūmada Crito jlwaeda ĩlsia. ²⁸ Ācōrē Warra Critoba ne jūma poyadacarea ara idjida Ācōrē jlwaeda ĩeya Ācōrēba

† 15:25 Āba jūma idji dji quĩrūra poyablr̄lada. Griego bedeade nāwā ĩl ĩla: “Āba idji jĩrū edre ĩablr̄lada.” ‡ 15:27 Salmo 8:6.

ne jūmada idji jλwaeda bλda quĩrāca. Māwābλλ Ācōrēba ne jūmada idji jλwaeda erobaya.

²⁹ Beupeḍadaḍa lrēbaḍaébbλλ, ¿cārē cārēã λcλλra beupeḍada cacuabari borocue panλ? Ācōrēba beupeḍadaḍa lrēbabiébbλλ, ¿cārē cārēã ādjirā cacuabari borocuedi?§

³⁰ Idjaba beupeḍadaḍa lrēbaḍaébbλλ, ¿daira cārē cārēã Jesucrito beḍea carea ewariza minijichiade bia mĩga panλ?

³¹ Djabarā, bārāba dadjirā Boro Jesucrito ijā panλ carea mλra wārāda bλsriḍa bλa. Wārāda jaraya: ewariza crīcha bλa ēberārāba mλra Jesu beḍea carea beaḍida. ³² Epeso purude Ācōrē beḍea jaradai carea mλra bia mĩgasia animarā cadjirua bēa ume djō bλ quĩrāca.* Beupeḍadaḍa lrēbaḍaébbλλ, ¿mλ bia mĩgaḍa carea cārē biada edasi? Wārāda dadjirāra lrēbaḍaébbλλ, biara bλa oḍida λcλλba jarabada quĩrāca: “Bia ne coḍia, itua doḍia nu beuḍi bērā.”†

³³ Idu cūrūgabirānadia. Bārāda cadjirua obadarā ume ābaa nībaḍibλλ, ādjirāba bārā bia nībabadara ārīnia.

³⁴ Jipa crīchaḍadia. Cadjiruada waa orānadia. λcλλ bārānebemaba Ācōrēra adua bēaa. Maλ carea bārāra peraeḍida panλa.

Djabarā lrēbabλdade ādji cacua sāwā baeḍebema

³⁵ λcλλba iwīḍiḍisicada: “¿Beupeḍadaḍa sāwābλλ lrēbaḍi? ¿Ādjirā cacuara sāwā beaḍi?” ³⁶ ¿Dji māwā iwīḍi bλra crīcha neé taḅba! Ne uḍa tunubλλḍe dji tara berawabaria. ³⁷ Trigoda uibλλ wa baridua tada uibλλ, dji bλwλλḍa ucaa ātebbλλ dji tadrλ ubaria. ³⁸ Baribλλ

§ 15:29 Corintoebema djabarāba dji beupeḍada cacuabari borocue panamāina Ācōrē Beḍeade jaracaa dadjia māwā oḍida panλda. * 15:32 Hecho 19:23-41. † 15:32 Isaía 22:13.

mañ tadeba Ācōrēba dji ɸΛWΛΓΛda tunubibaria idji ɸaida ɸΛ quĩrāca.

³⁹ Nañ ẽjũāne zocai ɸeara ɸbari cacua quĩrāca ɸeaéa. Ĕberā cacuara awara ɸΛ, animarā cacuara awara ɸΛ, ĩbana cacuara awara ɸΛ, ɸeda cacuara awara ɸΛ. ⁴⁰ Idjaba bajāne ne quĩrātanoa baraa. Nañ ẽjũāne biða ne quĩrātanoa baraa. BaribΛΓΛ bajāne ne biya quedeara awara ɸea. Nañ ẽjũāne ne biya quedeara awara ɸea. ⁴¹ Āmādau ĩnaara awara ɸΛ, jedeco ĩnaara awara ɸΛ, chĩdau ĩnaara awara ɸΛ. Chĩdauzā ĩnaara awara ɸea.

⁴² Beupeðada ĩrēbaðira ne uða quĩrāca ɸΛ. Cacua ɸerawabarida joubadaa baribΛΓΛ cacua ɸerawacada ĩrēbaya. ⁴³ Cacua biaéda joubadaa baribΛΓΛ cacua biya quiruda ĩrēbaya. Cacua ΛɸΛé ɸΛda joubadaa baribΛΓΛ cacua ΛɸΛ ɸΛda ĩrēbaya. ⁴⁴ Nañ ẽjũānebema cacuada joubadaa baribΛΓΛ bajānebema cacuada ĩrēbaya. Nañ ẽjũānebema cacuada ɸΛbΛΓΛ bajānebema cacua siða ɸΛ.

⁴⁵ Ācōrē Bedeade ɸΛ ɸΛ: “Nabema ẽberā Adañ abadara Ācōrēba zocai ɸabisia.” BaribΛΓΛ Crito dji jĩrũarebema Adañ abadada ɸΛsia idji jaureðeba zocai ɸaida diamārēa. ⁴⁶ Bajānebema cacuada naārābema cacuaéa, ātebΛΓΛ nañ ẽjũānebema cacua dji naārābema. Dji naārābema cacua jōnacarea bajānebema cacuada edaya. ⁴⁷ Nabema ẽberā Adañ abadara egoro oða basía. Jĩrũarebema ẽberā Jesucrito abadara bajānebema. ⁴⁸ Adañ cacuara egoro oða basía. Ara mañ quĩrāca nañ ẽjũānebemarāba eropanΛ. BaribΛΓΛ Critoba bajānebema cacuada eroɸΛ quĩrāca bajānaa wābΛda ẽberārāba eropanania. ⁴⁹ Dadjirāra nabema ẽberā egoro oða quĩrāca panΛa idjaba bajāneba zeda ẽberā Crito quĩrāca panania.

⁵⁰ Djabarā, mĩna nañda jaraya: nañ ẽjũānebema cacuara Ācōrē bajānebema puruðe poya ɸaéa. Cacua ɸer-

awabarira cacua ðerawacama poya ðaéa. ⁵¹ Ūrĩnadua. Ācōrēba naēna cawabié ðadara mĭla cawabiya: jūma dadjirāra beudaéa, ātebrlɾ cacua quĩrā awara panenia. ⁵² Cawaéne, daupica edablrɾde, jĩrũarebema cachiru jĩguablrɾde mǎwǎ quĩrā awara panenia. Wǎrǎda Ācōrē cachirura jĩguaya. Maĭne beupeðadada cacua ārĩnacade ĭrēbaðia. Idjaba dadjirā waði zocai ðeara cacua quĩrā awara panenia. ⁵³ Dadjirā cacua ārĩbarira cacua ārĩcada ðeya. Dadjı beuida ðl cacuara beuca cacuada ðeya. ⁵⁴ Naĭ cacua beuida ðlrɾ cacua beuca ðeblrɾde Ācōrē Bedeade ðl ðl quĩrǎca wǎrǎda ðaya. Nǎwǎ ðl ðla: “Ācōrēba dadjı beuira jōbisia.”[‡] ⁵⁵ Idjaba ðl ðla:

Beuba waa poya beubiéa. Beuba waa poya puabiéa. §

⁵⁶ Ācōrēba Moisea diada leyba cawabi ðla dadjirāba cadjirua obadada. Cadjiruada obada bērǎ beuðia. ⁵⁷ Baribrɾl Ācōrēa bia ðlada adida panla dadjirā Boro Jesucritoðeba beuðidebemada ēdrɾ edada bērǎ. ⁵⁸ Maĭ carea mĭ djabarǎ, bio ĭǎ pananadua. Dadjirā Boroba quĩrǎ ðlrɾ bio ēpē oðadua. Bǎrǎba cawa panla dadjirā Boro itea o panlrɾa bǎdji quĩrĩðe o panléda.

16

*Djabarǎ Jerusaleĭ*nebema itea parata jlrɾ pepeðada

¹ Maĭ awara bǎrǎba djabarǎ Jerusaleĭnebema itea parata jlrɾ pebdadebemada mĭla jaraya. Mĭla djabarǎ Galacia druadebemarǎa jaraða quĩrǎca oðadua. ² Nabema ewari domiaza bǎdjiza edabldadebemada waga ðlðadua.

[‡] ^{15:54} Isaía 25:8. Ācōrēba dadjı beuira jōbisia. Griego bedeade nǎwǎ ðl ðla: “Dji poya ðlba beuira mĩbuesia.” § ^{15:55} Osea 13:14. Griego bedeade maĭ versícúloda nǎwǎ ðl ðla: “Beu, ¿bl cūmiara sǎma ðl? Joubada uria, ¿bla poya ðadara sǎma ðl?”

¹³ Quĩrãcuita beaðadua. Jesucritora bio ijã pananadua. Idjiðeba sozarra beaðadua idjaba zarea beaðadua. ¹⁴ Ne jũma bārãba obɔdara quĩrĩãneba oðadua.

¹⁵ Djabarã, bārãba cawa panla Acaya druade Estepanaba, idji eberãrã biða naãrã Jesura ijãsidada idjaba ãdji crĩchara ɛlcãdada jũma djabarã carebaði carea. ¹⁶ Mãa bārãa beða djuburiaya ãdjira, jũma ãdji quĩrãca bea siða epẽnãmãrẽã. Jũma Ācõrẽ traju o panla, djabarã careba panl siða epẽnadua.

¹⁷ Djaba Estepanada, Portunatoda, Acaico siða mãmã jũepedada bẽrã ɛlsriða ɛla. Ādjirãba bārã cacuabari mãmã careba panla. ¹⁸ Ādjirãba mãm sora ɛlsriðabisiðaa bārã so ɛlsriðabipeðada quĩrãca. Ādjirãnebemada, djabarã ãdjirã quĩrãca panl siða bia crĩchaðadua.

¹⁹ Djabarã Asia druadebemaba quĩrĩã panla bārãra bia pananida. Djaba Aquilaba, djabawẽrã Priscilaba, djabarã ãdji dede ābaa dji jarebada biða dadjirã Boroðeba quĩrĩã panla bārãra bia pananida. ²⁰ Djabarã jũmarãba quĩrĩã panla bārãra bia pananida. Wãrã quĩrĩãneba dji bia edaðadua.†

²¹ Mãmã Pauloa. Nałgɔ beðeara ara mãmđji jɔwaba ɛɔɔɔɔɔ.

²² Bariduaba dadjirã Boro Jesucritoda quĩrĩãéɔɔɔ, Ācõrẽba mał eberãra bié ɛɔɔ. ;Zedua, dadjirã Boro!

²³ Mãmã quĩrĩã ɛla dadjirã Boro Jesucritoba idji biadeba bārãra careba ɛaðida. ²⁴ Jesucritodeba mãmã bārãra wãrãda quĩrĩã ɛla.‡

---

† 16:20 Wãrã quĩrĩãneba. Griego beðeade ɛł ɛla: “Isõ bia quĩruðeba.” ‡ 16:24 Griego beðeade ĀCARA cartade jĩrũare ɛł ɛla: “Bia ɛla mãmã ɛaðida.”

Ãcõrẽ Bedea

New Testament in Emberá, Northern (PM:emp:Emberá, Northern)
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Emberá, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Emberá, Northern

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-23
